

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΔΟΜΗΣΗΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ
(ΣΕΠΔΕΜ)

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ)

Συνοπτική παρουσίαση του έργου του Σώματος κατά το έτος 2015

Αθήνα, Οκτώβριος 2016

Συντονισμός έκθεσης: Γεωργία Κοτίνη

Γενική επιμέλεια: Μανώλης Γλύτσης, Αλεξία Οικονομοπούλου

Συνεργάστηκαν: Βασίλειος Δαλαμάγκας, Ιωάννης Ζαφειράτος, Δημήτρης Ιωάννου,
Μαργαρίτα Πετρολιάγκη, Δέσποινα Ποδαρά, Σταυρούλα Πουλή, Γεώργιος Σαρρής,
Σοφία Χριστοφόρου

Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος
Λ. Μεσογείων 119, 101 92 Αθήνα
τηλ. 210 6969018, 6974772
fax 210 6969010

Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος
Αδριανουπόλεως 24, 551 13 Καλαμαριά
τηλ. 2310 483226
fax 2310 483247

1	2
	3
4	

Φωτογραφίες Εξωφύλλου

1: Τέλμα με όξινα νερά στο ανενεργό μεταλλείο Κίρκης (ενότητα 3.3)

2,3: Επιθεωρητές ΣΕΠΔΕΜ επί το έργον

4: Λιγνιτωρυχείο στο Ν. Φλώρινας (ενότητα 5.3)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι πολίτες, όπως εκφράζονται μέσω των περιβαλλοντικών κινημάτων, θέτουν ως βασικό τους αίτημα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει κύρια ευθύνη να λάβει μέτρα και να προσδιορίσει κατάλληλους στόχους, έτσι ώστε η ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της οικονομίας να είναι αειφόρος, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ισότητα των πολιτών στη χρήση των φυσικών πόρων και των αγαθών.

Η οικονομική κρίση αποδεικνύει ότι η κατασπατάληση των πόρων και η απρογραμματιστή ανάπτυξη, πέρα από τα πρόσκαιρα οφέλη, δεν αποτελεί βιώσιμη λύση για το σύνολο της κοινωνίας. Δεν μπορούμε επομένως, στο όνομα της κρίσης, να συνεχίσουμε τις πρακτικές του παρελθόντος που μας οδήγησαν εδώ, με αυθαίρετες ερμηνείες, εξαιρέσεις και ανοχή στις παρατυπίες. Αντίθετα, οφείλουμε να εξασφαλίσουμε το σεβασμό των νόμων από όλους τους πολίτες, για να προστατεύσουμε το μέλλον των επόμενων γενεών, το περιβάλλον, επάνω στο οποίο βασίζεται η ανάπτυξη της χώρας.

Ο περιβαλλοντικός έλεγχος, δηλαδή ο έλεγχος της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, αποτελεί την ασφαλιστική δικλείδα που διαφυλάσσει το φυσικό και τον πολιτιστικό πλούτο της χώρας μας κατά την επιδίωξη των αναπτυξιακών στόχων. Για το λόγο αυτό, το Υπουργείο υλοποίησε σημαντικές νομοθετικές παρεμβάσεις για τη θεσμική θωράκιση και ενίσχυση του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ), διαμόρφωσε τους όρους σημαντικής ενίσχυσης των οικονομικών του πόρων, προωθώντας τη θέσπιση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, σύμφωνα με τις οποίες ποσοστό 40% των εισπραττόμενων προστίμων, για παραβάσεις της περιβαλλοντικής και μεταλλευτικής/λατομικής νομοθεσίας, θα εγγράφονται σε ειδικό κωδικό του ΥΠΕΝ, για την κάλυψη των δαπανών για τη διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων του ΣΕΠΔΕΜ και απέδωσε εν γένει πρωτεύουσα σημασία στον περιβαλλοντικό έλεγχο, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητά του, οργανώνοντας ορθολογικά τον προγραμματισμό του και δίνοντας προτεραιότητα στην ταχεία και αποτελεσματική εξέταση των καταγγελιών πολιτών και φορέων. Παράλληλα, εργαλεία όπως ο καταλογισμός περιβαλλοντικής ευθύνης, αξιοποιήθηκαν προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης και πλήρους αποκατάστασης σοβαρών περιβαλλοντικών βλαβών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Η ενίσχυση του δημόσιου ελεγκτικού μηχανισμού, σε συνεργασία με επιστημονικούς και εξειδικευμένους φορείς όπως και η συνεχής βελτίωση του χωρικού σχεδιασμού και της αδειοδότησης, θα διαμορφώσουν ένα ξεκάθαρο και δημοκρατικό πλαίσιο για τις επενδύσεις και ταυτόχρονα θα αποτρέψουν την αλόγιστη εκμετάλλευση του περιβάλλοντος που οδηγεί αναμφίβολα σε στρεβλή ανάπτυξη. Κανένας συμβιβασμός δεν μπορεί να είναι ανεκτός σε βάρος της προστασίας του περιβάλλοντος, της τήρησης της νομιμότητας και της υπεράσπισης του δημοσίου συμφέροντος.

Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Παναγιώτης Σκουρλέτης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2.	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΕΠΔΕΜ.....	3
3.	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	7
3.1	Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες	7
3.2	Περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Περιβάλλοντος Νοτίου και Βορείου Ελλάδας για το έτος 2015	8
3.3	Σημαντικότεροι περιβαλλοντικοί έλεγχοι κατά το 2015	14
3.4	Προγραμματισμός περιβαλλοντικών ελέγχων για το έτος 2016	25
4.	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ	28
4.1	Διοικητική οργάνωση, στελέχωση & αρμοδιότητες του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών - ΣΥΓΑΠΕΖ	28
4.2	Περιγραφή του έργου του ΣΥΓΑΠΕΖ για το έτος 2015	29
4.3	Οι σημαντικότερες υποθέσεις υπό εξέταση το 2015 για υπαγωγή τους σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης	30
4.4	Οι σημαντικότερες υποθέσεις υπό καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης και παρακολούθησης υλοποίησης των έργων αποκατάστασης κατά το 2015	34
4.5	Οι σημαντικότερες υποθέσεις που έκλεισαν το 2015 με ολοκλήρωση των μέτρων αποκατάστασης του περιβάλλοντος	40
5.	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ	43
5.1	Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες	43
5.2.	Περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Μεταλλείων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος για το έτος 2015	45
5.3	Σημαντικότερες υποθέσεις της Επιθεώρησης Μεταλλείων το έτος 2015	48
5.4	Προγραμματισμός δράσεων της Επιθεώρησης Μεταλλείων για το 2016	50

6.	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	51
6.1	Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες	51
6.2	Συνοπτική περιγραφή του έργου των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας των Επιθεωρήσεων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος κατά το έτος 2015	51
6.3	Προγραμματισμός Δράσεων για το 2016.....	55
7.	ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ	56
7.1	Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες	56
7.2	Συνοπτική περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος για το έτος 2015	56
7.3	Σημαντικότερες υποθέσεις της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων για το έτος 2015	58
7.4	Προγραμματισμός δράσεων της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων για το έτος 2015	58
8.	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΕΠΔΕΜ	60
8.1	Συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών	60
8.2	Οικονομικά / Χρηματοδοτικά θέματα	61
8.3	Ελλείψεις του θεσμικού / οργανωτικού πλαισίου λειτουργίας του ΣΕΠΔΕΜ	62
8.4	Προτάσεις για τη βελτίωση του έργου του ΣΕΠΔΕΜ	63
8.5	Προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος	64

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ) είναι ο έλεγχος της εφαρμογής της περιβαλλοντικής, πολεοδομικής και μεταλλευτικής νομοθεσίας, η προώθηση της εξοικονόμησης της ενέργειας και η εφαρμογή της περιβαλλοντικής ευθύνης.

Παρόλο που το κύριο έργο του Σώματος είναι ελεγκτικό και βασίζεται κυρίως στην επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες του νόμου, εντούτοις, απώτερος στόχος μας είναι η βελτίωση της συμμόρφωσης των έργων και δραστηριοτήτων με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

Το ζητούμενο αυτό επιδιώκεται με πολλά μέσα: την υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης, την ενίσχυση και απλούστευση του νομικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος, την πρόληψη και αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποτροπή της περιβαλλοντικής υποβάθμισης μέσω ανάπτυξης της περιβαλλοντικής συνείδησης και ευθύνης των πολιτών, καθώς επίσης τη συνεργασία με συναρμόδιες υπηρεσίες.

Με τη σύσταση του Σώματος κατά το τέλος του έτους 2014 και τη συγκέντρωση όλων των ελεγκτικών λειτουργιών του Υπουργείου σε μια νέα διοικητική μονάδα, βρεθήκαμε σε μια μεταβατική περίοδο αναδιοργάνωσης, λειτουργώντας παράλληλα υπό τις εξής ιδιαίτερες συνθήκες:

- Ο αριθμός των Επιθεωρητών μειώθηκε δραματικά τα τελευταία χρόνια, λόγω συνταξιοδοτήσεων και υπηρεσιακών μετακινήσεων (χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ο αριθμός των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος μειώθηκε από 35 σε 18 από το 2011 μέχρι τα τέλη του 2015).
- Παρά τις αυξημένες αρμοδιότητες και ευθύνες, έχει καταργηθεί από το Σεπτέμβριο του 2011 κάθε πρόσθετο οικονομικό ή άλλο κίνητρο για τους Επιθεωρητές, οι οποίοι όμως συνεχίζουν το δύσκολο έργο τους με προσήλωση και υπευθυνότητα.
- Οι λειτουργικές δαπάνες του Σώματος δεν καλύπτονται πλέον κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 από τους Κοινοτικούς πόρους, αλλά από τον περιορισμένο Προϋπολογισμό του Υπουργείου, που με δυσκολία καλύπτει τις εξειδικευμένες απαιτήσεις του ελεγκτικού έργου. Για το λόγο αυτό, το Υπουργείο υλοποίησε πρόσφατα σημαντικές νομοθετικές παρεμβάσεις για τη θεσμική θωράκιση και ενίσχυση του ΣΕΠΔΕΜ και προώθησε τη θέσπιση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων για την ενίσχυση των οικονομικών του πόρων.
- Με την πάροδο των ετών, οι βεβαιούμενες περιβαλλοντικές παραβάσεις που παραπέμπονται να εκδικαστούν στα ποινικά δικαστήρια έχουν συσσωρευτεί σε αριθμό, λόγω των πολλαπλών αναβολών, γεγονός που επιβαρύνει σημαντικά το ήδη ασφυκτικό ελεγκτικό πρόγραμμα και τις δαπάνες μετακίνησης των Επιθεωρητών που καλούνται να παραστούν και να καταθέσουν ως μάρτυρες στα δικαστήρια όλης της χώρας (χαρακτηριστικά σημειώνεται ότι οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος έλαβαν για το 2015 πάνω από 150 κλήσεις ως

μάρτυρες στα δικαστήρια, ενώ για το 2016 οι αντίστοιχες κλήσεις είναι πάνω από 200).

Παρόλα αυτά, είμαι περήφανη να δηλώσω ότι το Σώμα εξακολουθεί με αμείωτο ρυθμό το έργο του, ανταποκρινόμενο αποφασιστικά στις προκλήσεις και τις δυσκολίες που παρουσιάζονται.

Ο ελεγκτικός ρόλος του ΣΕΠΔΕΜ αποκτά ιδιαίτερη σημασία κατά την τρέχουσα περίοδο της συνεχιζόμενης οικονομικής αβεβαιότητας για δύο λόγους: Από τη μια πλευρά διαμορφώνονται οι συνθήκες που δικαιολογούν, στη συνείδηση ορισμένων, την παράκαμψη των περιβαλλοντικών κανόνων και θεσμών, ως μιας «περιττής πολυτέλειας». Από την άλλη πλευρά διαμορφώνεται το δέλεαρ των «γρήγορων» αναπτυξιακών επιλογών, χωρίς να υπάρχει ακόμη δυστυχώς στη χώρα μας ένας σαφής και ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός. Και οι δύο αυτές προοπτικές μπορούν να οδηγήσουν σε κακοποίηση του φυσικού μας περιβάλλοντος και σε μη αντιστρεπτή υποβάθμισή του, ακυρώνοντας έτσι όλες τις προσπάθειες των τελευταίων ετών και υποθηκεύοντας το μέλλον της χώρας μας.

Αναδεικνύεται επομένως ολοένα και περισσότερο η ανάγκη για την ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών του κράτους, ενώ αποκτά ιδιαίτερη αξία η συμμετοχή και η συμβολή των πολιτών στην προστασία του περιβάλλοντος. Πράγματι, ο αριθμός των αναφορών και καταγγελιών που υποβάλλονται στο ΣΕΠΔΕΜ από πολίτες και κοινωνικούς φορείς αυξάνεται κάθε χρόνο, αναδεικνύοντας την εμπιστοσύνη που έχει αναπτυχθεί προς το Σώμα, βάσει της εγκυρότητας, της αμεροληψίας και της αποτελεσματικότητας των ελέγχων του.

Ταυτόχρονα βέβαια προκύπτει η ανάγκη για την ορθή διαχείριση των περιορισμένων ανθρώπινων και άλλων πόρων του ΣΕΠΔΕΜ, ώστε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες και στην εμπιστοσύνη των πολιτών, χωρίς όμως να παραβλέπουμε την υποχρέωση υλοποίησης των τακτικών επιθεωρήσεων που έχουν προγραμματιστεί για τον περιοδικό έλεγχο όλων των δραστηριοτήτων με δυνητικά σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην υγεία των ανθρώπων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2016 η διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων που θα κατανείμει τους περιβαλλοντικούς ελέγχους μεταξύ όλων των ελεγκτικών μηχανισμών της χώρας, σε συνεργασία με τις περιφερειακές περιβαλλοντικές υπηρεσίες.

Σε πείσμα των δυσκολιών, οι Επιθεωρητές του Σώματος βρίσκονται σε διαρκή επαγρύπνηση και θα συνεχίσουν να ανταποκρίνονται στο δύσκολο έργο της επιθεώρησης, σταθερά προσανατολισμένοι στις αρχές της προστασίας του περιβάλλοντος, της ισονομίας και του κράτους δικαίου.

Η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ

Δρ Γεωργία Κοτίνη

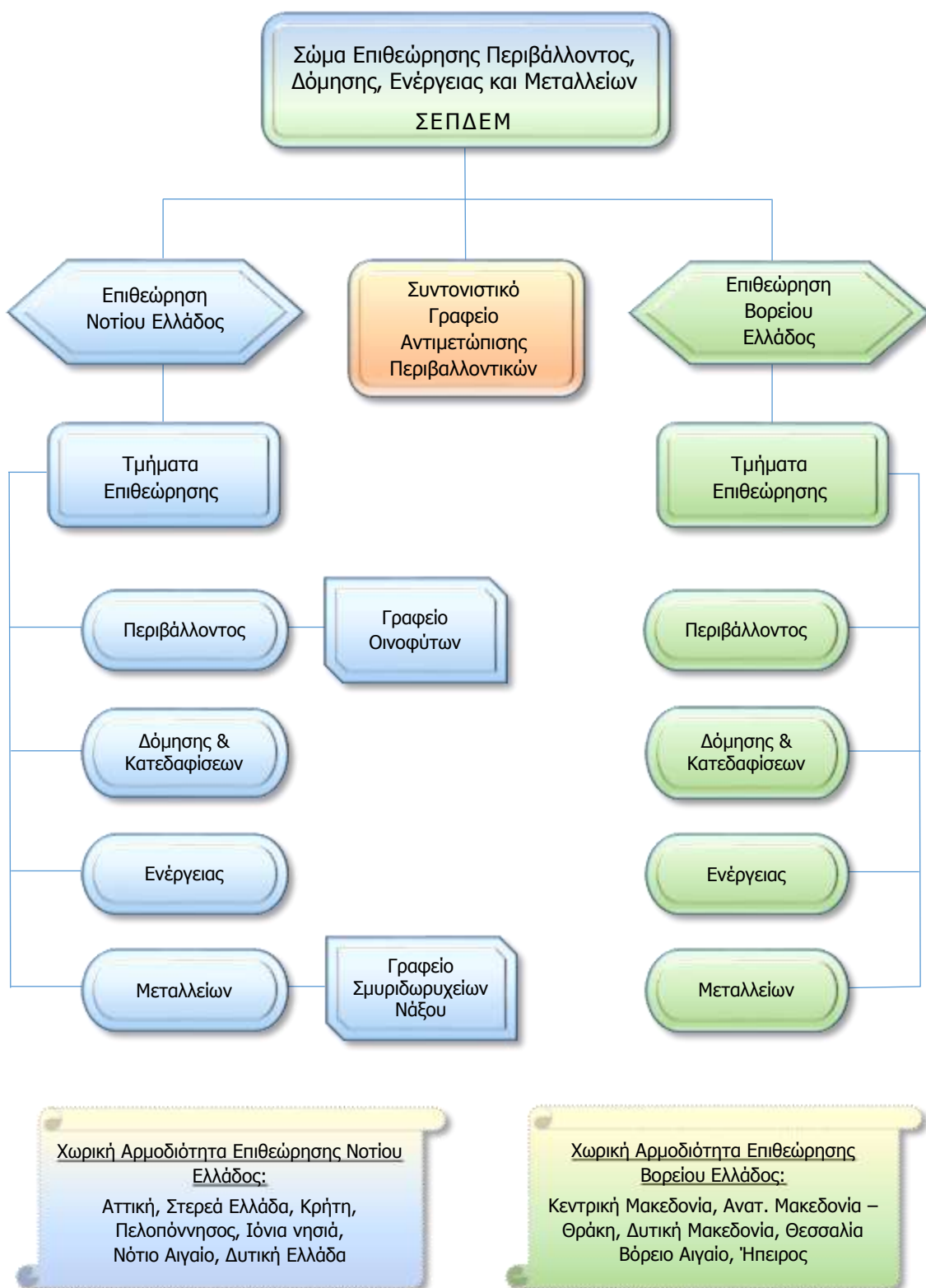
2. ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΕΠΔΕΜ

Το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (ΣΕΠΔΕΜ) συστάθηκε με το π.δ. 100/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» (Α'167), προκειμένου να συγκεντρωθούν σε μια διοικητική μονάδα επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης όλες οι ελεγκτικές λειτουργίες του Υπουργείου.

Πιο συγκεκριμένα, με το π.δ. 100/2014, συνενώθηκαν στο ΣΕΠΔΕΜ:

- Η πρώην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) που ιδρύθηκε με το ν.2947/2001 (Α'228) και έχει ως αρμοδιότητα τον έλεγχο τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Η πρώην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (ΕΥΕΠΕΝ) που συστάθηκε με το ν.3818/2010 (Α'275) και έχει ως αρμοδιότητα τον έλεγχο των ενεργειακών επιθεωρητών.
- Η πρώην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Δόμησης (ΕΥΕΔ) που συστάθηκε με το ν. 4030/2011 (Α'249) και η πρώην Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων (ΕΥΚ) που συστάθηκε με το ν.3818/2010 (και μετέπειτα μετονομάστηκε σε Ειδική Υπηρεσία Επιθεώρησης και Κατεδάφισης Αυθαιρέτων με το ν.4014/2011, Α'160), οι οποίες έχουν ως αρμοδιότητα τον έλεγχο της τήρησης και της ορθής εφαρμογής της διαδικασίας δόμησης.
- Η πρώην Επιθεώρηση Μεταλλείων Βορείου Ελλάδας και η πρώην Επιθεώρηση Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδας που ιδρύθηκαν με το νόμο του 1861 (Α'44) περί μεταλλείων, ορυχείων και λατομείων και έχουν ως κύρια αρμοδιότητα τον έλεγχο της εφαρμογής της μεταλλευτικής και λατομικής νομοθεσίας στους μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους, αντίστοιχα.
- Το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ) που συστάθηκε με το π.δ. 148/2009 (Α'190) και έχει ως αρμοδιότητα την εφαρμογή του π.δ. 148/2009 που αφορά στην περιβαλλοντική ευθύνη (προσδιορισμός μέτρων πρόληψης περιβαλλοντικής ζημίας, εισήγηση μέτρων αποκατάστασης και παρακολούθηση υλοποίησης των μέτρων αποκατάστασης).

Το οργανόγραμμα του ΣΕΠΔΕΜ παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ως ελεγκτική αρχή, το ΣΕΠΔΕΜ ελέγχει την εφαρμογή της νομοθεσίας στους τομείς του περιβάλλοντος, της δόμησης, της ενέργειας και των μεταλλείων. Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται παραβάσεις, εισηγείται, ή επιβάλλει, κατά περίπτωση, την επιβολή διοικητικών κυρώσεων (όπως χρηματικών προστίμων). Όπου διαπιστώνεται ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή άλλο πιθανό ποινικό αδίκημα, το ΣΕΠΔΕΜ παραπέμπει τις υποθέσεις στους αρμόδιους εισαγγελείς. Στις περιπτώσεις διαπίστωσης πιθανής περίπτωσης διαφθοράς ή κακοδιοίκησης, η υπόθεση παραπέμπεται στο Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

Επιπλέον το ΣΕΠΔΕΜ έχει αυξημένες αρμοδιότητες που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται στο περιβάλλον, όπως επίσης την εποπτεία και τον έλεγχο όλων των εξορυκτικών και μεταλλευτικών δραστηριοτήτων της χώρας.

Οι αρμοδιότητες του ΣΕΠΔΕΜ αναφέρονται, αναλυτικά, στα επί μέρους κεφάλαια της έκθεσης, ενώ, επιγραμματικά, σχηματοποιούνται στον ακόλουθο πίνακα, μαζί με τα όργανα που είναι αρμόδια σε κάθε στάδιο του ελέγχου του ΣΕΠΔΕΜ:

Είδος Ελέγχου	Ελεγχόμενοι Φορείς	Όργανο που διαπιστώνει την παράβαση	Όργανο που καλεί σε απολογία	Όργανο που βεβαιώνει την παράβαση	Όργανο που εισηγείται τις κυρώσεις	Όργανο που επιβάλλει της κυρώσεις	Διοικητική κύρωση
Περιβαλλοντικός	Όλα τα ιδιωτικά & δημόσια έργα και οι δραστηριότητες που υπόκεινται στην περιβαλλοντική νομοθεσία	Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος / Η Γενική Δ/ντρια ΣΕΠΔΕΜ	Η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ	Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας ¹	Πρόστιμο ως 2.000.000 € και άλλες κυρώσεις στη δραστηριότητα ή το έργο
Δόμησης	Τα κτίρια και λοιπές κατασκευές	Οι ελεγκτές δόμησης (ιδιώτες) & οι υπάλληλοι των υπηρεσιών δόμησης	Εποπτικό Συμβούλιο - δεν έχει λειτουργήσει	Εποπτικό Συμβούλιο - δεν έχει λειτουργήσει	Εποπτικό Συμβούλιο - δεν έχει λειτουργήσει	Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Πρόστιμο ως 20.000 € & άλλες κυρώσεις στους επιβλέποντες μηχανικούς
	Οι ελεγκτές δόμησης (ιδιώτες μηχανικοί)	Οι Επιθεωρητές Δόμησης	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος	Η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ	Εποπτικό Συμβούλιο - δεν έχει λειτουργήσει	Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Πρόστιμο ως 500.000 € & άλλες κυρώσεις στους ελεγκτές δόμησης
Ενέργειας	Οι ενεργειακοί επιθεωρητές για τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) και τις εκθέσεις επιθεώρησης	Οι Επιθεωρητές Ενέργειας	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος	Η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ	Η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ	Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Πρόστιμο ως 20.000 € ή/και άλλες κυρώσεις
	Οι ιδιοκτήτες κτιρίων που υποχρεούνται στην έκδοση ΠΕΑ & εκθέσεων επιθεώρησης						Πρόστιμο ως 10.000 € σε ιδιοκτήτες κτιρίων
	Οι Φορείς Εκπαίδευσης ενεργειακών επιθεωρητών						Διοικητικές κυρώσεις
	Οι ενεργειακοί ελεγκτές που εκδίδουν έκθεση ενεργειακού ελέγχου σε μη ΜΜΕ						Πρόστιμο ως 10.000 € ή/και άλλες κυρώσεις
	Οι επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στις μικρομεσαίες (ΜΜΕ)						Πρόστιμο ως 50.000 €
Μεταλλείων	Εξορυκτικές & Μεταλλευτικές δραστηριότητες	Οι υπάλληλοι της Επιθεώρησης Μεταλλείων	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος («ως Επιθεωρητές Μεταλλείων»)	Οι Διευθυντές των Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος («ως Επιθεωρητές Μεταλλείων»)	---	Οι Διευθυντές Επιθεωρήσεων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος	

¹ Η αρμοδιότητα αυτή έχει παλαιότερα ανατεθεί με σχετική εξουσιοδοτική απόφαση στον Ειδικό Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αργότερα στον Γραμματέα Υδάτων. Από 12-10-2015 ασκείται από κοινού από τον Υπουργό και Αναπλ. Υπουργό ΥΠΕΝ.

3. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

3.1 Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες

Ο έλεγχος τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που επιβάλλονται με Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή με τις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις ασκείται στη χώρα μας:

- Από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που υπηρετούν στα δύο Τμήματα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος (Νοτίου και Βορείου Ελλάδας) του ΣΕΠΔΕΜ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
- Από τους υπαλλήλους των Διευθύνσεων Περιβάλλοντος των 13 Περιφερειών καθώς και από τους υπαλλήλους που συμμετέχουν στα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος που συγκροτούνται σε κάθε Περιφέρεια,
- Από υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών, όπως τα Δασαρχεία, τις Υπηρεσίες Δόμησης των Δήμων, τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ), τις Κτηματικές Υπηρεσίες, τη Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσιού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής κ.α.

Για την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του έργου τους, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος έχουν αυξημένες αρμοδιότητες σε σχέση με τους άλλους υπαλλήλους της διοίκησης που διενεργούν περιβαλλοντικούς ελέγχους. Οι αρμοδιότητες αυτές τους έχουν δοθεί από ειδικές διατάξεις, ως εξής:

- Διενεργούν αυτοψία σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο ή δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τους ελέγχους άλλων αρχών, με το δικαίωμα να συλλέγουν κάθε στοιχείο ή να διενεργούν μετρήσεις και ελέγχους κατά την κρίση τους (άρθρο 9 του ν.2947/2001, Α' 228). Ο έλεγχος είναι απροειδοποίητος (άρθρο 20 του ν.4014/2011, Α' 209). Μετά τον έλεγχο και εφόσον διαπιστωθούν παραβάσεις, συντάσσουν αιτιολογημένη Πράξη Βεβαίωση Παράβασης, η οποία διαβιβάζεται στον αρμόδιο Εισαγγελέα για τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων (άρθρο 9 του ν.2947/2001). Συντάσσουν επίσης Εισήγηση Επιβολής Προστίμου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας (άρθρο 21 παρ. 3 του ν.4014/2011).
- Έχουν αρμοδιότητα για την προστασία του περιβάλλοντος από τις καταστροφές του δασικού πλούτου, τις καταπατήσεις των δημοσίων εκτάσεων, τις παράνομες κατατμήσεις της γης, τις αυθαίρετες κατασκευές, τις παράνομες επεμβάσεις στα ρέματα, στον αιγιαλό και στη ζώνη παραλίας και από κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα που μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, περιλαμβανομένου του νερού, του αέρα και του εδάφους (άρθρο 4 παρ. 2 του ν.2242/1994 (Α' 162), σε συνδυασμό με το άρθρο 9, παρ. Α2 εδάφιο (ζ) και παρ. Α11, του ν.2947/2001 (Α' 228).
- Έχουν το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε κάθε φάκελο δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, με μόνη εξαίρεση στα έγγραφα εκείνα

που σχετίζονται με την άσκηση εξωτερικής πολιτικής, την εθνική άμυνα και την κρατική ασφάλεια (άρθρο 5 παρ. 4α του ν. 3074/2002, άρθρο 38 ν.3710/2008).

- Έχουν ειδικά προανακριτικά καθήκοντα (άρθρο 9 του ν.4042/2012) για τα εγκλήματα που σχετίζονται με τη νομοθεσία του περιβάλλοντος, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 28 του ν.1650/1986 (Α'150) όπως ισχύει. Κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας διενεργούν προκαταρκτικές εξετάσεις και προανακρίσεις για τα προαναφερόμενα εγκλήματα.
- Έχουν το δικαίωμα να διενεργούν έρευνα σε μεταφορικά μέσα για την ανεύρεση αποβλήτων, βάση καταγγελίας ή ισχυρής υπόνοιας (άρθρο 9 του ν.4042/2012).
- Δεν εξετάζονται και δε διώκονται για γνώμη που διατυπώνουν κατά τη διάρκεια των καθηκόντων τους, με εξαίρεση την περίπτωση δόλου και την παραβίαση του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 3044/2002, Α' 197).

Το έτος 2015, στα Τμήματα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος υπηρέτησαν ενεργά 18 Επιθεωρητές, (13 στην Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος και οι 5 στην Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας). Επίσης υπηρέτησαν 6 Διοικητικοί Υπάλληλοι (4 στη Νότια Ελλάδα και 2 στη Βόρεια Ελλάδα). Οι ειδικότητες των παραπάνω είναι οι εξής:

- Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος: 6 ΠΕ Μηχανικών, 2 ΠΕ Γεωτεχνικών, 5 ΠΕ Περιβάλλοντος και 4 Διοικητικοί Υπάλληλοι,
- Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος: 3 ΠΕ Μηχανικών, 2 ΠΕ Περιβάλλοντος και 2 Διοικητικοί Υπάλληλοι.

3.2 Περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Περιβάλλοντος Νοτίου και Βορείου Ελλάδας για το έτος 2015

Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος διενήργησαν **123 νέους ελέγχους** κατά το έτος 2015 (70 στην Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος και 53 στην Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος). Επιπροσθέτως, διενήργησαν συνολικά **13 επανελέγχους**, σε συνέχεια παλαιότερων ελέγχων (εκ των οποίων 9 στη Νότια Ελλάδα και 4 στη Βόρεια Ελλάδα). Στις παραπάνω υποθέσεις περιλαμβάνονται μόνον οι έλεγχοι που έγιναν με επιτόπια αυτοψία των επιθεωρητών.

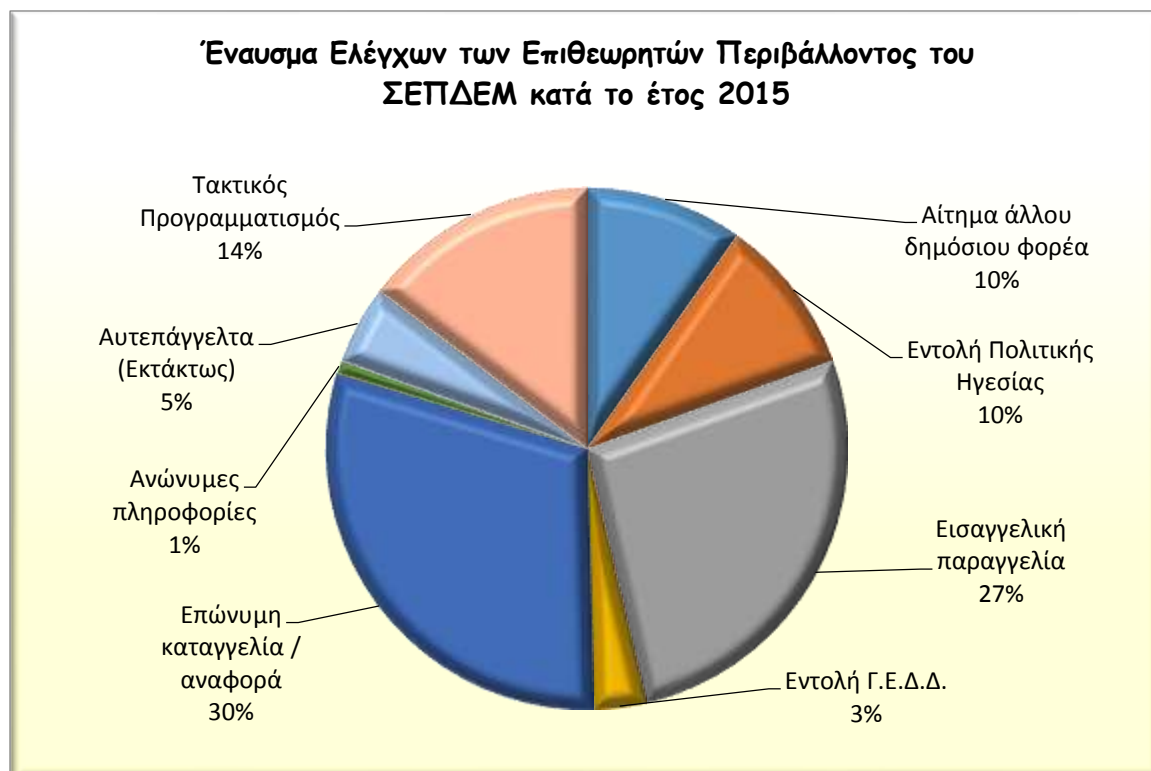
Περί το **30%** των ελέγχων του έτους 2015 αφορούσε σε δραστηριότητες του ευρύτερου δημοσίου τομέα (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των αστικών απορριμμάτων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων), ενώ το υπόλοιπο **70%** αφορούσε σε δραστηριότητες του ιδιωτικού τομέα.

Στο σύνολο των 123 νέων ελέγχων, το έναυσμα της διαδικασίας διαφοροποιείται αναλόγως με το εάν ο έλεγχος ήταν ενταγμένος στον τακτικό προγραμματισμό ή ήταν έκτακτος, δηλαδή διενεργήθηκε έπειτα από:

- Περιβαλλοντικό συμβάν ή ατύχημα, ή αυτεπάγγελτα, μετά από διαπίστωση των επιθεωρητών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους,

- Επώνυμη ή ανώνυμη καταγγελία / αναφορά ιδιωτών, ιδιωτικών φορέων, συλλόγων, ή μη-κυβερνητικών οργανώσεων,
- Εντολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, της πολιτικής ηγεσίας, ή εισαγγελικής παραγγελίας ή αιτήματος/ενημέρωσης άλλης δημόσιας υπηρεσίας.

Οι προαναφερόμενες περιπτώσεις κατηγοριοποιούνται, ανά υπόθεση που εξετάστηκε το έτος 2015, στο πιο κάτω διάγραμμα:

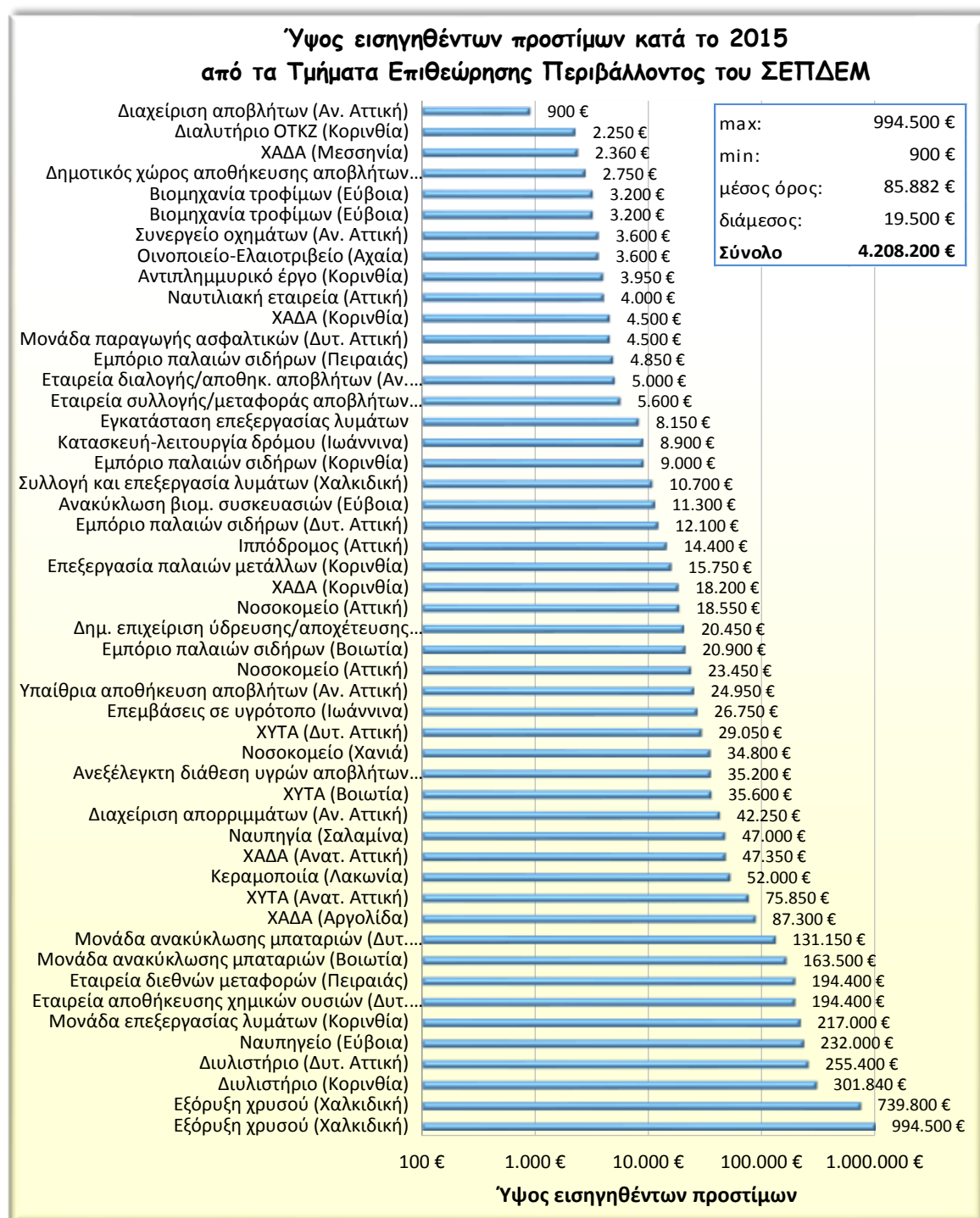
Από το παραπάνω διάγραμμα φαίνεται το χαμηλό ποσοστό ελέγχων που διενεργούνται βάσει του προγραμματισμού της Υπηρεσίας (14%), έναντι του ποσοστού των ελέγχων βάσει Εισαγγελικής παραγγελίας, εντολών της πολιτικής ηγεσίας και του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (που ανέρχεται συνολικά στο 40%) και του ποσοστού των ελέγχων λόγω καταγγελιών / ανώνυμων πληροφοριών (31% του συνόλου).

Ακόμη, οι επιθεωρητές περιβάλλοντος, κατά το έτος 2015:

- **Συνέταξαν 80 Εκθέσεις Ελέγχου**, οι οποίες αφορούσαν σε αυτοψίες/ελέγχους του έτους 2015 αλλά και παλαιότερων ετών (63 εκθέσεις στην Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας και 17 εκθέσεις στην Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας).
- **Εξέδωσαν 68 Πράξεις Βεβαίωσης Παράβασης**, οι οποίες απεστάλησαν στο σύνολό τους, μετά των συνημμένων στοιχείων, στον οικείο Εισαγγελέα Πρωτοδικών (53 πράξεις από την Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας και 15 πράξεις από την Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας). Το είδος των παραβάσεων αφορούν κυρίως σε έλλειψη περιβαλλοντικής αδειοδότησης, έλλειψη συστημάτων παρακολούθησης εκπομπών ρύπων (monitoring), έλλειψη αδειοδοτήσεων (υγρά,

στερεά απόβλητα), μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων, έλλειψη συστημάτων αντιρρύπανσης και αυθαίρετες παρεμβάσεις.

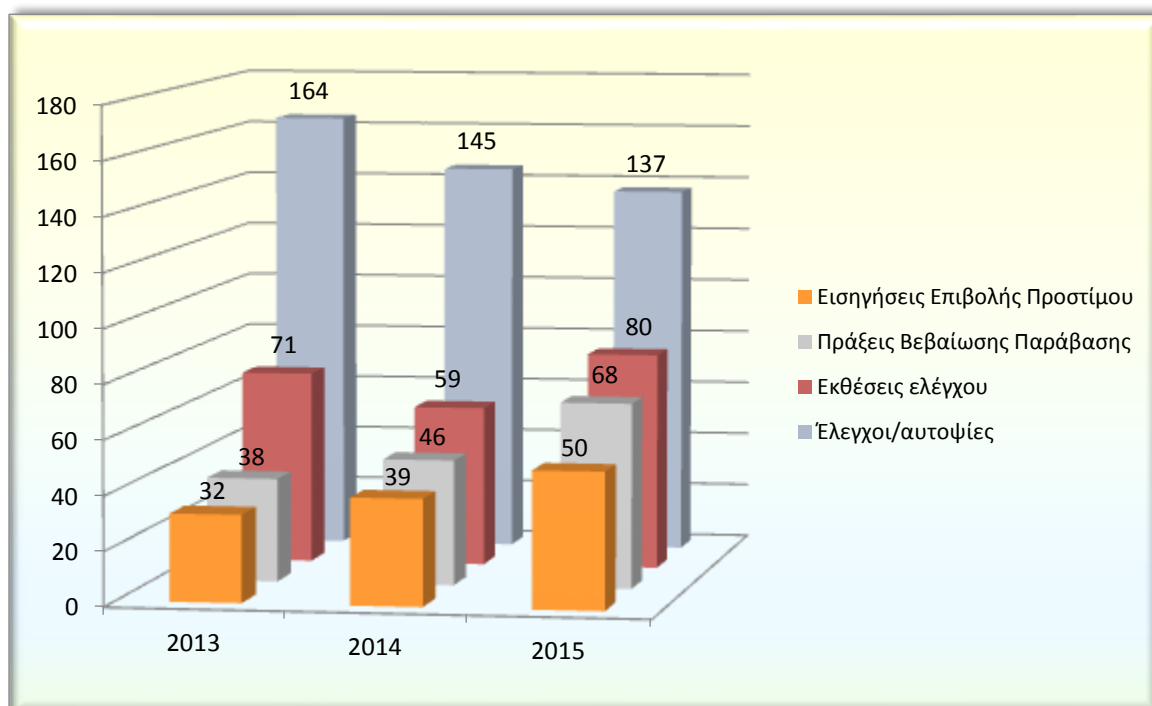
Εισηγήθηκαν 50 Αποφάσεις Επιβολής Προστίμου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας (44 εισηγήσεις από την Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας και 6 εισηγήσεις από την Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας), συνολικού ύψους 4.208.200 ευρώ. Επισημαίνεται ότι τα εισηγηθέντα πρόστιμα κατά το έτος 2015 δεν αφορούν σε ελέγχους μόνο του τρέχοντος έτους αλλά και προηγούμενων ετών. Το ύψος κάθε εισηγούμενου προστίμου παρουσιάζεται γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα:

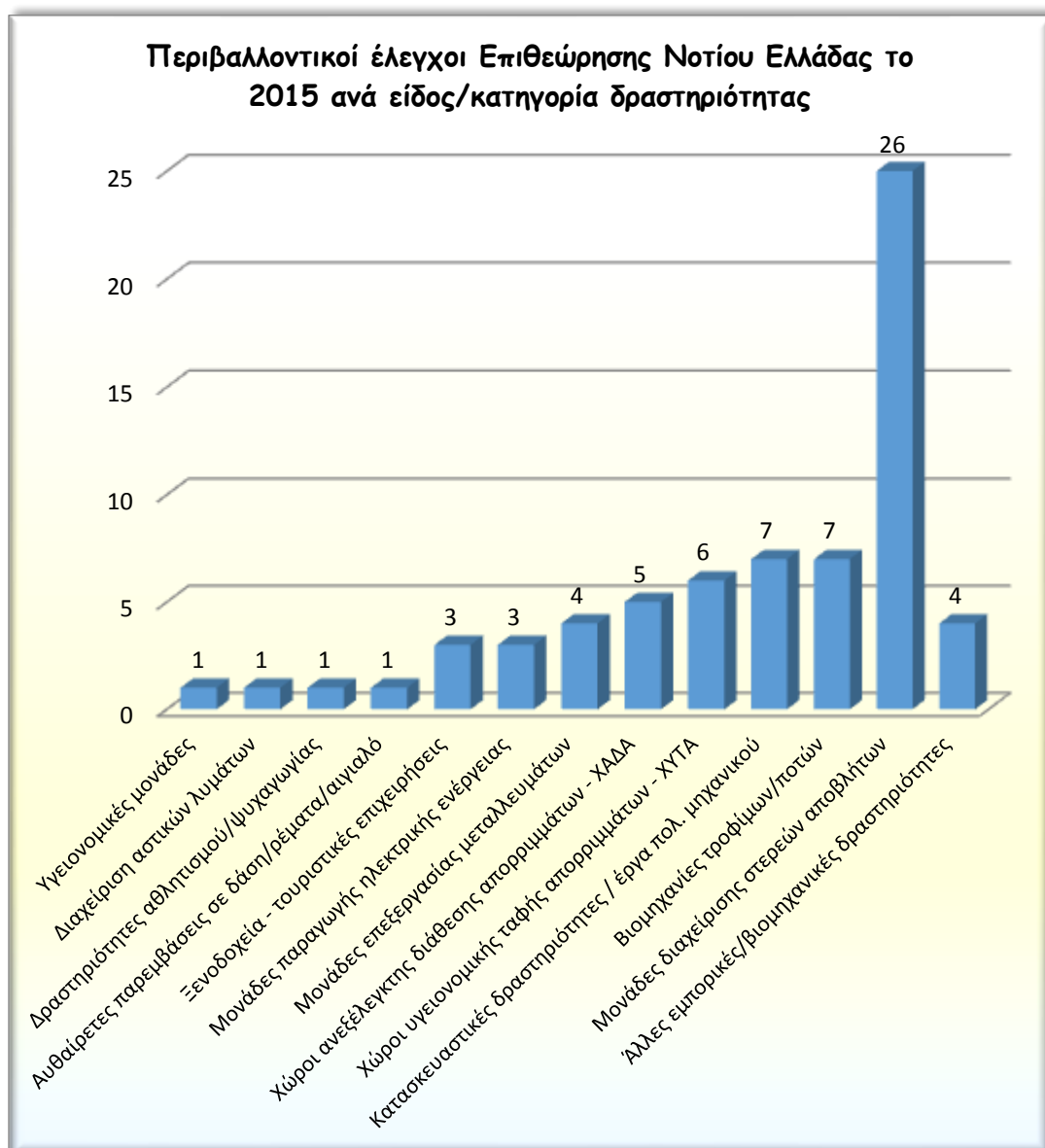
Όπως φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα, το μεγαλύτερο ποσοστό των εισηγούμενων προστίμων (74%) κυμαίνεται από 2.000 ως 50.000 ευρώ. Το ύψος των προστίμων υπολογίζεται βάσει της υπ' αρ. 71/16-07-10 εγκυκλίου της πρώην Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, σύμφωνα με αλγόριθμο που συνεκτιμά τις ακόλουθες παραμέτρους: την έκδοση περιβαλλοντικών όρων και λοιπών περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, την ποσότητα και το είδος των ρύπων, το βαθμό επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον (ιδιαίτερα σε προστατευόμενες περιοχές), τη δυναμικότητα της ελεγχόμενης δραστηριότητας ή το μέγεθος του έργου, την επιφάνεια κάλυψης με απορρίμματα στις περιπτώσεις χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, το ιστορικό προηγούμενων παραβάσεων, και το βαθμό συνεργασίας με τους Επιθεωρητές που επιτελούν τον έλεγχο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των περιβαλλοντικών ελέγχων (αυτοψιών) είναι μειωμένος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, λόγω του μειωμένου αριθμού των Επιθεωρητών και, συνεπώς, της συσσώρευσης μεγάλου όγκου υποθέσεων που απαιτούν σημαντικό χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται ο καταμερισμός του ελεγκτικού έργου των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για το 2015, και η έμφαση που δόθηκε στην έκδοση των απαιτούμενων διοικητικών πράξεων (εκθέσεις ελέγχου, πράξεις βεβαίωσης παράβασης και εισηγήσεις επιβολής προστίμων) για την περαίωση προηγούμενων υποθέσεων.

Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει τον αριθμό των ελέγχων που διενεργήθηκαν από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος Νοτίου Ελλάδας κατά το έτος 2015 ανά κατηγορία/είδος των ελεγχόμενων δραστηριοτήτων και έργων:

Εκτός από τους προαναφερόμενους ελέγχους που διενεργήθηκαν με επιτόπια αυτοψία, κατά το 2015, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος πραγματοποίησαν επιπλέον το εξής έργο:

- **Διαβίβασαν πάνω από 200 υποθέσεις** (κυρίως καταγγελίες πολιτών και σωματείων) στις κατά τόπο αρμόδιες Δ/νσεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών καθώς και σε άλλες υπηρεσίες ελέγχου (Δασαρχεία, Κτηματικές Υπηρεσίες) προς διερεύνηση και έλεγχο των καταγγελλομένων. Σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος ανέλαβαν το συντονισμό των συναρμοδίων υπηρεσιών, προκειμένου να ελεγχθεί η τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

- **Διεξήγαγαν 38 προκαταρκτικές εξετάσεις και προανακρίσεις**, ως ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι, κατόπιν εισαγγελικών εντολών, σχετικά με εγκλήματα που σχετίζονταν με σοβαρή ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος (εξ αυτών, 28 στη Νότια Ελλάδα και 10 στη Βόρεια Ελλάδα).
- **Παρέστησαν ως μάρτυρες κατηγορίας** στα ποινικά δικαστήρια όλης της χώρας σε πάνω από **150 υποθέσεις** για τις οποίες ασκήθηκε δίωξη από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών μετά από τους ελέγχους που διενήργησαν οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος. Σημειώνεται ότι βάσει του άρθρου 28 του ν. 1650/1986, η ρύπανση ή η υποβάθμιση του περιβάλλοντος αποτελεί και ποινικό αδίκημα, πέραν της διοικητικής ποινής (προστίμου) που επιφέρει. Σε εφαρμογή της παρ. Α.4 του άρθρου 28 του ν.2947/2001, η Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης που συντάσσεται από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος διαβιβάζεται στην αρμόδια Εισαγγελία προς διερεύνηση τυχόν αξιόποινων πράξεων και άσκηση ποινικής δίωξης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εκδίκαση κάθε υπόθεσης απαιτεί κατά μέσο όρο 5 παραστάσεις των Επιθεωρητών στο αρμόδιο δικαστήριο, λόγω συχνών αναβολών.
- **Πραγματοποίησαν δειγματοληψίες** υγρών και στερεών δειγμάτων από απόβλητα επεξεργασμένα ή μη, καθώς και από επιφανειακά και υπόγεια νερά (ποταμών, φρεατίων, πηγαδιών, βόθρων και γεωτρήσεων), προκειμένου να τεκμηριωθούν περιβαλλοντικές παραβάσεις ή περιβαλλοντικές ζημιές, να εντοπιστούν πιθανές πηγές ρύπανσης ή να καταγραφεί η κατάσταση των περιβαλλοντικών μέσων. Συνολικά, το 2015 **ελήφθησαν 131 δείγματα** τα οποία αναλύθηκαν σε Κρατικά εργαστήρια και κυρίως στη Χημική Υπηρεσία Λιβαδειάς (Γενικό Χημείο του Κράτους) καθώς επίσης στο Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης της ΕΥΔΑΠ.
- **Εξέδωσαν μία πράξη καταλογισμού περιβαλλοντικής ευθύνης** σύμφωνα με το άρθρο 13 του π.δ. 148/2009, κατόπιν αντίστοιχου αιτήματος ανάληψης δράσης για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος που μπορεί να υποβληθεί από φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Σε εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, ο καταλογισμός της περιβαλλοντικής ευθύνης στον υπεύθυνο έγινε με απόφαση της Γενικής Διευθύντριας του ΣΕΠΔΕΜ κατόπιν εξέτασης της επάρκειας τεκμηρίωσης του αιτήματος και αφού κλήθηκε να καταθέσει τις απόψεις του ο υπεύθυνος. Επιπλέον παρέπεμψαν στις αρμόδιες Περιφερειακές Επιτροπές Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΠΕΑΠΖ) ή στο ΣΥΓΑΠΕΖ αρκετές υποθέσεις όπου η ζημία στο περιβάλλον διαπιστώθηκε από τον έλεγχο των επιθεωρητών, σε εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 9 του π.δ. 148/2009.
- **Συμμετείχαν σε μικτό κλιμάκιο** που συγκροτήθηκε από το Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.) με την Απόφαση Φ1982.13/27726/13-12-2013 και αντικείμενο «Ο τρόπος Λειτουργίας του Εθνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ)», η οποία ολοκληρώθηκε το 2015 με τη σύνταξη σχετικής έκθεσης.
- **Διαβίβασαν στοιχεία για 4 υποθέσεις στο Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης** για διερεύνηση τυχόν πειθαρχικών ευθυνών σε περιπτώσεις ενδεχόμενης κακοδιοίκησης.
- **Συνέταξαν αιτιολογημένες αντικρούσεις προσφυγών**, καταθέτοντας απόψεις και παρέχοντας στοιχεία σε όσες περιπτώσεις ζητήθηκε από τα Διοικητικά Δικαστήρια,

μετά από προσφυγές των ελεγχόμενων στους οποίους έχουν επιβληθεί διοικητικά πρόστιμα κατόπιν εισήγησης των επιθεωρητών περιβάλλοντος.

- **Συμμετείχαν ως μάρτυρες κατηγορίας σε συνολικά 13 πράξεις αυτόφωρης διαδικασίας** που διενεργήθηκαν από το Τμήμα Περιβαλλοντικής Προστασίας της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αθηνών (που έχει αρμοδιότητα για όλη την Ελλάδα) ή από τα κατά τόπους Αστυνομικά Τμήματα, σε περιπτώσεις αυτόφωρων εγκλημάτων που σχετίζονται με σοβαρή ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
- **Παρείχαν οδηγίες σε συναρμόδιους φορείς** για την εφαρμογή της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- **Υπέβαλαν τεκμηριωμένες προτάσεις** προς τις αρμόδιες νομοθετικές αρχές για τη **βελτίωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας** καθώς και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του περιβαλλοντικού ελέγχου.
- **Υπέβαλαν προτάσεις** προς τις αρμόδιες αδειοδοτούσες αρχές για τη **βελτίωση του τρόπου έκδοσης** των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, έτσι ώστε οι όροι που τίθενται στα έργα και τις δραστηριότητες να είναι αποτελεσματικότεροι και ευκολότερο να εφαρμοστούν και να ελεγχθούν, βάσει της εμπειρίας που αποκομίζεται από τους ελέγχους των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος.
- **Συνέταξαν 55 απαντήσεις σε ερωτήσεις ή αναφορές βουλευτών** καθώς και έναν αριθμό απαντήσεων σε ερωτήματα εισαγγελέων ή δικαστηρίων, παρέχοντας απόψεις και στοιχεία που αφορούν σε θέματα του ΣΕΠΔΕΜ.
- **Συμμετείχαν σε ημερίδες, επιστημονικά συνέδρια** και επιτροπές, εκπροσωπώντας τη χώρα μας σε ευρωπαϊκές συναντήσεις (δίκτυο IMPEL).

3.3 Σημαντικότεροι περιβαλλοντικοί έλεγχοι κατά το έτος 2015

α) Έλεγχος στην Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Άνω Λιοσίων Αττικής

Τον Ιανουάριο του 2015 οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος διενήργησαν έλεγχο στην ΟΕΔΑ Άνω Λιοσίων στο Δήμο Φυλής, Ν. Αττικής. Η εγκατάσταση ανήκει στον Ειδικό Διαβαθμιδικό Σύνδεσμο Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ), όπου εκπροσωπούνται ο Α' και ο Β' βαθμός αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Αττικής. Στο χώρο αυτό γίνεται σήμερα η διάθεση του συνόλου σχεδόν των απορριμμάτων που παράγονται στην μητροπολιτική Περιφέρεια της Αττικής αλλά και σε άλλες Περιφέρειες της χώρας. Στην ΟΕΔΑ Άνω Λιοσίων λειτουργούν ως διακριτά μέρη οι εξής μονάδες:

- Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Φυλής: Βρίσκεται στη θέση «Σκαλιστήρι» μεταξύ των ορέων Πάρνηθα και Αιγάλεω και αποτελεί το μεγαλύτερο χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων της χώρας, έκτασης 1.000 περίπου στρεμμάτων.
- Αποτεφρωτήρας νοσοκομειακών αποβλήτων, ο οποίος δέχεται τα μολυσματικά και επικίνδυνα απόβλητα των υγειονομικών μονάδων όλης της χώρας και η λειτουργία του οποίου έχει ανατεθεί σε ιδιωτική εταιρεία.

- Μονάδα Επεξεργασίας των υγρών στραγγισμάτων που προκύπτουν από τα απορρίμματα που διατίθενται στο ΧΥΤΑ. Η συντήρηση και λειτουργία της εγκατάστασης έχει ανατεθεί στην επίσης ανωτέρω ιδιωτική εταιρεία από 18-3-2010 ως 17-3-2015.

Εικ. 3.3.1: ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων Αττικής

- Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ) Απορριμμάτων Άνω Λιοσίων. Η λειτουργία και συντήρηση του εργοστασίου έχει ανατεθεί σε κοινοπραξία ιδιωτικών εταιρειών από το 2010 έως σήμερα. Το εργοστάσιο αυτό παραλαμβάνει κάθε μήνα περίπου 15.000 τόνους σύμμεικτων αστικών απορριμμάτων (δηλαδή απορρίμματα από τους πράσινους κάδους χωρίς καμία προηγούμενη διαλογή), κυρίως από την περιοχή του Δήμου Αθηναίων. Από τα απορρίμματα αυτά διαχωρίζεται το οργανικό κλάσμα, που στη συνέχεια αναμιγνύεται με κλαδιά² και μετατρέπεται μέσω αερόβιας χώνευσης σε εδαφοβελτιωτικό (κομπόστ). Από το ανόργανο κλάσμα των απορριμμάτων αφαιρούνται τα μέταλλα και στη συνέχεια παράγεται δευτερογενές καύσιμο (διεθνώς γνωστό ως RDF – Refuse Derived Fuel).

Από τον έλεγχο των επιθεωρητών διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες περιβαλλοντικές παραβάσεις για τις οποίες έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες επιβολής προστίμων:

- Πλημμελής περιφρούρηση του ΧΥΤΑ Φυλής, διαφυγή στραγγισμάτων στο έδαφος και πλημμελής διαχείριση των υγρών αποβλήτων.
- Πλημμελής διάθεση των επεξεργασμένων στραγγισμάτων που προκύπτουν από τη μονάδα επεξεργασίας στραγγισμάτων.
- Ελλιπής διαχείριση ορισμένων κατηγοριών επικινδύνων αποβλήτων που προκύπτουν από τη λειτουργία του ΕΜΑΚ και έλλειψη περιβαλλοντικής αδείας λειτουργίας του.
- Σε στεγασμένη αποθήκη παρέμενε η τέφρα που είχε προκύψει από τη λειτουργία του αποτεφρωτήρα κατά τα παλαιότερα έτη, παρόλο που η τέφρα αυτή έπρεπε να είχε απομακρυνθεί σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους της εγκατάστασης.

² Τα κλαδιά και λοιπά υπολείμματα από τους κήπους παραλαμβάνονται χωριστά από τα υπόλοιπα απορρίμματα. Διεθνώς είναι γνωστά ως “green waste”.

Εικ. 3.3.2: Πλημμελής φύλαξη του ΧΥΤΑ Φυλής

Επίσης διαπιστώθηκε ότι πολλά από τα προϊόντα του ΕΜΑΚ δεν αξιοποιούνται αλλά θάβονται στο ΧΥΤΑ, στην πράξη ακυρώνοντας, εν μέρει, το σκοπό ύπαρξης του Εργοστασίου. Ειδικότερα, το παραγόμενο «compost»³ δεν μπορεί να διατεθεί για γενική χρήση ως εδαφοβελτιωτικό σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Υ.Α. 56366/4351/2014, ΦΕΚ Β'3339), αφού παράγεται από επεξεργασία σύμμεικτων απορριμμάτων (δηλαδή τα οργανικά απορρίμματα δεν έχουν συλλεγεί εξ αρχής χωριστά από τα άλλα οικιακά απορρίμματα). Έως τώρα χρησιμοποιείται μόνο για την κάλυψη των λοιπών απορριμμάτων του ΧΥΤΑ. Το παραγόμενο καύσιμο RDF δεν έχει επίσης καταστεί ακόμη δυνατόν να διατεθεί.

β) Εξόρυξη Χρυσού στο Νομό Χαλκιδικής

Σε συνέχεια περιβαλλοντικών ελέγχων που διενεργήθηκαν από το 2012 έως και το 2014, διαπιστώθηκαν παραβάσεις σχετικά με πλημμελή διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, καθώς επίσης έλλειψη σωστής ταξινόμησης της επικινδυνότητας των παραγόμενων προϊόντων που είναι απαραίτητη ώστε να τηρούνται τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του περιβάλλοντος και των εργαζομένων. Το Σεπτέμβριο 2015 εκδόθηκαν οι σχετικές Πράξεις Βεβαίωσης Παράβασης και το Δεκέμβριο 2015 επιβλήθηκαν πρόστιμα συνολικού ύψους 1.734.300 ευρώ.

Παράλληλα, κατά το 2015 διενεργήθηκαν δύο προκαταρκτικές εξετάσεις, σε εκτέλεση σχετικών Εισαγγελικών παραγγελιών: η μία αφορούσε στη διερεύνηση καταγγελίας πολιτών σχετικά με θέματα τήρησης περιβαλλοντικών όρων της μονάδας, η άλλη για την κατασκευή δασικού δρόμου. Νέοι έλεγχοι διενεργήθηκαν το Σεπτέμβριο του 2015,

³ Compost: το υγειονοποποιημένο και σταθεροποιημένο στερεό υλικό, το οποίο προκύπτει από την κομποστοποίηση οργανικών υλικών

σε συνεργασία με το Τμήμα Επιθεώρησης Μεταλλείων του ΣΕΠΔΕΜ, όπως επίσης και το Δεκέμβριο του 2015, σε συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες του Υ.Π.ΕΝ.

Οι έλεγχοι των Επιθεωρητών ανέδειξαν, πέραν των παραβάσεων, την ανάγκη επανεξέτασης και τροποποίησης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπως επίσης την ανάγκη για διαρκή και επαρκή παρακολούθηση και έλεγχο των έργων.

γ) Έλεγχος σε έργα προστασίας από τη διάβρωση της ακτογραμμής του Δερβενίου Νομού Κορινθίας

Το Νοέμβριο του 2014 έγινε αυτοψία στο Δερβένι Ν. Κορινθίας, σε έργα που κατασκευάζονταν για την προστασία της ακτογραμμής του Δερβενίου από τη διάβρωση. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι είχαν πραγματοποιηθεί από το Δήμο Ευρωστίνης – Ξυλοκάστρου παρεμβάσεις στην ακτογραμμή του Δερβενίου, χωρίς την απαραίτητη περιβαλλοντική αδειοδότηση. Συγκεκριμένα, είχε κατασκευαστεί δημοτικός χώρος στάθμευσης στις εκβολές του ποταμού Δερβενίου–Ζαχολίτικου, είχε διαστρωθεί ίζημα στην ακτή για τη διαμόρφωση παραλίας και είχαν απορριφθεί μπάζα στην παραλία.

Εικ. 3.3.3: Διάβρωση μετώπου ακτής και επεμβάσεις στην ακτογραμμή στο Δερβένι Κορινθίας

Ζητήθηκαν έγγραφα από το Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Α.Δ. Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με σκοπό να διερευνηθεί από τους Επιθεωρητές η διαδικασία με την οποία απαλλάχθηκε από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης ένα τεχνικό έργο, και συγκεκριμένα η κατασκευή υποθαλάσσιας συστοιχίας φρεατοπασάλων σε μήκος 120 περίπου μέτρων, παράλληλα της ακτογραμμής, για την προστασία των σπιτιών από το κύμα. Το συγκεκριμένο έργο υλοποιήθηκε από την Περιφέρεια Πελοποννήσου χωρίς περιβαλλοντική άδεια.

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει τρία υπενθυμιστικά έγγραφα προς την Διεύθυνση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου για το εν λόγω θέμα, χωρίς όμως να έχει σταλεί ακόμα απαντητικό έγγραφο. Ως εκ τούτου, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος απέστειλαν την υπόθεση στο Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ) για περαιτέρω διερεύνηση.

δ) Έλεγχοι σε νοσοκομεία και υγειονομικές μονάδες

Κατά το 2015 συνεχίστηκαν οι έλεγχοι σε νοσοκομεία και υγειονομικές μονάδες σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων τους, η οποία διέπεται από ειδική νομοθεσία λόγω του ότι πολλά από τα απόβλητα είναι επικίνδυνα ή μολυσματικά.

Από τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν εντός και εκτός υγειονομικών μονάδων, και αφορούσαν στην διαχείριση επικινδύνων ιατρικών αποβλήτων διαπιστώθηκε συμμόρφωση των υγειονομικών μονάδων σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Ειδικότερα διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Μετά την εντατικοποίηση των μακροσκοπικών ελέγχων εντός των υγειονομικών μονάδων αλλά και στο ΧΥΤΑ Φυλής κατά την εκκένωση των απορριμματοφόρων των Δήμων της Αττικής, έχουν εξαλειφθεί τα φαινόμενα ανάμιξης επικινδύνων αποβλήτων υγειονομικών μονάδων με τα αστικού τύπου απόβλητα.
- Οι περιβαλλοντικές παραβάσεις που διαπιστώνονται κατά τους ελέγχους στις υγειονομικές μονάδες αφορούν κυρίως σε ελλείψεις στη σήμανση των αποβλήτων και σε αναθεωρήσεις των Εσωτερικών Κανονισμών, καθώς και στη μη υποβολή της Ετήσιας Έκθεσης Παραγωγού Αποβλήτων προς τις αρμόδιες αρχές.

ε) Έλεγχοι σε μονάδες επεξεργασίας-ανακύκλωσης αποβλήτων συσσωρευτών μολύβδου.

Κατά το 2015 συνεχίστηκαν οι έλεγχοι σε ιδιωτικές εταιρείες που ανακυκλώνουν χρησιμοποιημένους συσσωρευτές μολύβδου (όπως π.χ. μπαταρίες των αυτοκινήτων). Από τη διαδικασία αυτή ανακτάται ο μόλυβδος ο οποίος χρησιμοποιείται στη συνέχεια σε διάφορες δραστηριότητες (παραγωγή μολυβδόφυλλων, σωλήνων, σκαγιών κλπ). Διαπιστώθηκαν και αυτή τη χρονιά περιβαλλοντικές παραβάσεις σε όλες τις εταιρείες που ελέγχθηκαν και έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία επιβολής προστίμων.

Σημαντικότερο πρόβλημα παραμένει η αποθήκευση των παραγόμενων επικινδύνων στερεών αποβλήτων (μολυβδόχες σκωρίες) με μη σύννομο τρόπο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται εστίες ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος στις περιοχές όπου λειτουργούν οι μονάδες με κίνδυνο της δημόσιας υγείας.

Εικ. 3.3.4: Εργοστάσιο ανακύκλωσης συσσωρευτών μολύβδου όπου διακρίνονται σωροί μολυβδόχων σκωριών

Το πρόβλημα αυτό συνδέεται με το μεγάλο κόστος της διάθεσης των αποβλήτων αυτών στο εξωτερικό, με τη μη ύπαρξη εγκεκριμένου Χώρου Υγειονομικής Ταφής Επικινδύνων Αποβλήτων (ΧΥΤΕΑ) και με την έλλειψη μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης των αποβλήτων αυτών στη χώρα μας. Για να αντιμετωπιστεί το γενικότερο πρόβλημα των αποθηκευμένων βιομηχανικών αποβλήτων, εκδόθηκε σχετική εγκύκλιος από τη Γενική Γραμματέα του Υ.ΠΕ.Ν. στις 11-3-2016⁴ με την

⁴ Εγκύκλιος της Γ.Γ. του ΥΠΕΝ με α.π. 13141/11-3-16 «Διαχείριση αποβλήτων που παραμένουν επί μακρόν αποθηκευμένα εντός των γηπέδων των βιομηχανικών εγκαταστάσεων».

οποία δόθηκαν κατευθύνσεις και χρονοδιάγραμμα για την απομάκρυνση και διάθεση αυτών των αποβλήτων.

στ) Έλεγχοι σε μονάδες ανακύκλωσης ελαστικών οχημάτων και διαλυτήρια Οχημάτων Τέλους Κύκλου Ζωής.

Από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν στις ανωτέρω μονάδες διαπιστώθηκε η χρόνια συσσώρευση μεγάλων ποσοτήτων αποθηκευμένων ελαστικών οχημάτων, χωρίς να τηρούνται οι όροι και οι προδιαγραφές που ορίζονται από τη νομοθεσία. Ως αποτέλεσμα, δημιουργείται κίνδυνος για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, λόγω των πιθανών πυρκαγιών και της δημιουργίας εστίας εκκόλαψης εντόμων. Το φαινόμενο αυτό συνδέεται αφενός με τη δυσκολία ανακύκλωσης των ελαστικών και αφετέρου με την περιορισμένη δυνατότητα διάθεσης των παραγόμενων κόκκων ελαστικού στη χώρα μας.

Εικ. 3.3.5: Υπαίθρια αποθήκευση ελαστικών προς ανακύκλωση στο Νομό Φθιώτιδος

Εικ. 3.3.6: Μονάδα ανακύκλωσης ελαστικών οχημάτων στο Ν. Φθιώτιδος, εντός γεωργικής ζώνης. Διακρίνονται σωροί διαχωρισμένων υλικών (μεταλλικό σύρμα και τρίμμα ελαστικού).

ζ) Έλεγχος λειτουργίας ελαιοτριβείων του Νομού Λέσβου

Στο πλαίσιο εκτέλεσης εντολής του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, κατόπιν σχετικής καταγγελίας, διενεργήθηκαν έλεγχοι σε ελαιοτριβεία του Ν. Λέσβου, οι οποίοι αφορούσαν πρωτίστως στη διερεύνηση του τρόπου επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων τους και στην ενδεχόμενη πρόκληση ρύπανσης του περιβάλλοντος, καθώς επίσης και στη διαδικασία αδειοδότησής τους. Συγκεντρώθηκαν στοιχεία από την οικεία Διεύθυνση Ανάπτυξης αναφορικά με τη διαδικασία αδειοδότησης του συνόλου των ελαιοτριβείων (56 τον αριθμό κατά το 2014) καθώς και για τον τρόπο διάθεσης των υγρών αποβλήτων. Παράλληλα διενεργήθηκαν δειγματοληψίες υγρών αποβλήτων ελαιοτριβείων, καθώς επίσης υδάτων από ρέματα και θάλασσα, στα οποία διατίθενται τα απόβλητα, προκειμένου να διαπιστωθεί ο βαθμός ρύπανσής τους.

Συντάχθηκε συνολική έκθεση αποτελεσμάτων, η οποία απεστάλη στο Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης καθώς επίσης στον Εισαγγελέα Μυτιλήνης για τις από μέρους τους ενέργειες. Από την έκθεση προέκυψε ότι η πλειοψηφία των ελαιοτριβείων του νησιού, τουλάχιστον από το 2006 έως σήμερα, διαθέτουν ανεπεξέργαστα ή πλημμελώς επεξεργασμένα τα υγρά απόβλητα της παραγωγικής τους διαδικασίας σε φυσικούς αποδέκτες, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι οι άδειες λειτουργίας τους εκδίδονται με την έγκριση των αιρετών αρχών, κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων που διέπει τη νόμιμη λειτουργία τους και παρά τις αρνητικές εισηγήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών. Η υπόθεση διερευνάται περαιτέρω από το Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και τον αρμόδιο Εισαγγελέα.

Έλεγχοι σε πυρηνελαιουργεία – ελαιουργεία διενεργούνται σε όλη την επικράτεια και διαπιστώνεται η μη ορθή διαχείριση των αποβλήτων τους και η διάθεσή τους σε φυσικούς αποδέκτες.

Εικ. 3.3.7: Διάθεση αποβλήτων ελαιουργείου στο έδαφος

η) Ανενεργό Μεταλλείο Κίρκης

Στο πλαίσιο εκτέλεσης Εισαγγελικής παραγγελίας για τη διερεύνηση ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος, εξ αιτίας του δημόσιου ανενεργού μεταλλείου Κίρκης στην Αλεξανδρούπολη, πραγματοποιήθηκε αυτοψία στο χώρο του μεταλλείου με τη συνδρομή και άλλων αρμοδίων υπηρεσιών. Διενεργήθηκαν δειγματοληψίες στερεών εξορυκτικών αποβλήτων και υγρών (όξινων απορροών) που βρίσκονται συσσωρευμένα επί μακρόν σε διάφορους χώρους του μεταλλείου και του εργοστασίου εκμετάλλευσης, καθώς επίσης υδάτων από τα δύο ρέματα που διέρχονται των εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων.

Εικ. 3.3.8: Ανενεργό εργοστάσιο εμπλουτισμού στην περιοχή Κίρκη Αλεξανδρούπολης

Εικ. 3.3.9: Τέλμα με όξινα νερά (αριστερά) και ανοικτό επιφανειακό σκάμμα που εκρέει στο ρέμα Κιρκάλων (δεξιά). Η υψηλή συγκέντρωση βαρέων μετάλλων στα νερά δυσχεραίνει την αποκατάσταση του οικοσυστήματος

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων, ειδικότερα αυτά που αφορούν στην ποιότητα υδάτων των δύο ρεμάτων, κατέδειξαν τη σοβαρότητα του περιβαλλοντικού προβλήματος και ειδικότερα της ρύπανσης που συντελείται, τουλάχιστον τα τελευταία 16 χρόνια στην περιοχή, αφενός λόγω των μεγάλων ποσοτήτων αποβλήτων (υπολογίζονται περί τους 370.000 t) και, αφετέρου λόγω της μακρόχρονης παραμονής τους χωρίς τη λήψη κανενός μέτρου προστασίας του περιβάλλοντος και αποτροπής διαφυγής των αποβλήτων στα παρακείμενα ρέματα.

Τα στοιχεία αυτά τεκμηριώνουν το γεγονός ότι πρόκειται για μια άμεση και μετρήσιμη περιβαλλοντική ζημιά, αφού συστηματικά η ευρύτερη περιοχή τροφοδοτείται με βαρέα, τοξικά μέταλλα, απόβλητα και όξινες απορροές, καθιστώντας επιβεβλημένη την ανάγκη άμεσης αποκατάστασης του χώρου. Για το λόγο αυτό έγινε πρόταση ένταξης της υπόθεσης στο π.δ. 148/09 (σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης), ώστε να δρομολογηθούν το συντομότερο οι ενέργειες αποκατάστασης της περιοχής.

θ) Έλεγχος ραδιενεργών αποβλήτων από εγκατάσταση εξόρυξης πετρελαίου

Προκειμένου να διερευνηθεί καταγγελία σχετικά με τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων προερχόμενων από εγκατάσταση εξόρυξης/παραγωγής πετρελαίου, κατόπιν σχετική εντολής του Αναπλ. Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας πραγματοποιήθηκε κοινή αυτοψία με την αρμόδια Ελληνική Εταιρεία Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ). Κατά την αυτοψία διενεργήθηκαν επιτόπιες μετρήσεις επιπέδων ραδιενέργειας και ελήφθησαν δείγματα υγρών και στερεών αποβλήτων για περαιτέρω εργαστηριακό έλεγχο τους από την ΕΕΑΕ. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων σε ορισμένα απόβλητα έδειξαν υψηλούς ρυθμούς ισοδύναμης δόσης, λόγω φυσικής ραδιενέργειας. Από τα ευρήματα αυτά σε συνδυασμό με το εν εξελίξει νομοθετικό πλαίσιο για τις μονάδες που υπάγονται στην κατηγορία NORM (Naturally Occuring Radioactive Materials) σύμφωνα με την οδηγία 59/2013, αλλά και γενικότερα για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων, αναδείχθηκε η ανάγκη περαιτέρω συνεργασίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος με την ΕΕΑΕ για την διερεύνηση του θέματος, προκειμένου να καθοριστούν, τόσο οι προδιαγραφές προσωρινής αποθήκευσης των αποβλήτων αυτών, όσο και οι όροι και οι προϋποθέσεις ασφαλούς και περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισής τους.

ι) Διασυνοριακή μεταφορά μη επικίνδυνων, ανακυκλώσιμων αποβλήτων

Στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για τη διενέργεια ελέγχων κατά τη διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων (σε συνεργασία με τις αρμόδιες τελωνειακές υπηρεσίες), σύμφωνα με την παράγραφο 1.γ.5 του άρθρου 57 του ν. 4042/2012 και το άρθρο 11 του π.δ. 100/2014, διενεργήθηκε έλεγχος σε δυο φορτία αποβλήτων, ένα στο λιμάνι Θεσσαλονίκης και ένα καθοδόν επί της Εγνατίας Οδού και ακολούθησε η διαδικασία που προβλέπεται στο ν. 2947/2001. Οι εν λόγω έλεγχοι οδήγησαν στη διενέργεια αυτοψιών και σε δυο Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών στη Θεσσαλονίκη και στα Ιωάννινα.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη περίπτωση, 5 εμπορευματοκιβώτια με απόβλητα (χαρτί συσκευασίας) που είχαν παραχθεί στη Λεμεσό Κύπρου εξήχθησαν στην Ινδία, από

ελβετική εταιρεία. Ωστόσο, το τελωνείο στην Ινδία διαπίστωσε υψηλή περιεκτικότητα των αποβλήτων σε πλαστικό και αρνήθηκε την εισαγωγή τους. Ο παραγωγός από την Κύπρο αρνήθηκε να του επιστραφούν τα απόβλητα και η ελβετική εταιρεία επέλεξε την αποστολή τους στην Ελλάδα, μέσω του λιμένα Θεσσαλονίκης, όπου και έγινε έλεγχος από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος. Εν συνεχεία διενεργήθηκε έλεγχος των φορτίων σε Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) όπου είχε συμφωνηθεί να γίνει η διαχείρισή τους.

Στη δεύτερη περίπτωση, δυο φορτηγά με απόβλητα που προέρχονταν από τον Ασπρόπυργο Αττικής (την έδρα του παραγωγού) και με προορισμό τη Βουλγαρία, ελέγχθηκαν στο συνοριακό σταθμό Kulata επί βουλγαρικού εδάφους, όπου διαπιστώθηκε ότι το είδος των μεταφερόμενων αποβλήτων (μείγμα αποβλήτων πλαστικού, χαρτιού, χαρτονιού, αλουμινίου) δεν ταυτιζόταν με το είδος που είχε δηλωθεί στα έντυπα που τα συνόδευαν (όπου αναφέρονταν ως απόβλητα πλαστικής συσκευασίας «LPDE FILM 50/50»), με αποτέλεσμα να μην επιτραπεί στα δυο φορτία να συνεχίσουν την πορεία τους προς τον προορισμό τους. Η εταιρεία που δρούσε ως «κοινοποιών» (διαφορετική από την παραγωγή) όφειλε να φροντίσει να επιστραφούν τα φορτία στην εγκατάσταση παραγωγής τους.

Ωστόσο, λόγω πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε στις εγκαταστάσεις της παραγωγού εταιρείας στον Ασπρόπυργο Αττικής, τα απόβλητα έπρεπε να επιστρέψουν σε άλλη εγκατάσταση επί ελληνικού εδάφους. Εξαιτίας καθυστερήσεων και πριν ολοκληρωθεί η διαδικασία της προηγούμενης γραπτής κοινοποίησης και συγκατάθεσης, η βουλγαρική αστυνομία επέβαλε την άμεση επιστροφή των δυο φορτίων στην Ελλάδα. Την ίδια ημέρα, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος πραγματοποίησαν αυτοψία στα φορτία αποβλήτων των δυο φορτηγών οχημάτων, επί της Εγνατίας Οδού και ενώ τα δυο φορτηγά οχήματα βρίσκονταν καθοδόν προς ένα ΚΔΑΥ στα Ιωάννινα. Στη συνέχεια, τα απόβλητα, αν και έφθασαν στα Ιωάννινα, δεν παρελήφθησαν στις εγκαταστάσεις του ΚΔΑΥ, λόγω λήξης της περιβαλλοντικής άδειας της εγκατάστασης. Μετά από συνεννοήσεις μεταξύ της αρμόδιας αρχής και της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης Α.Ε., τα φορτία μεταφέρθηκαν τελικά σε ΚΔΑΥ στο Νομό Θεσσαλονίκης.

ια) Έλεγχοι σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο

Πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι σε μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο της ΔΕΗ στην περιοχή Λαυρίου, καθώς και σε δύο παρόμοιες μονάδες ιδιωτικής εταιρείας στην περιοχή της Θήβας.

Στις μονάδες της Θήβας διαπιστώθηκαν δευτερεύουσες παραβάσεις ως προς τη διαχείριση ορισμένων κατηγοριών επικινδύνων αποβλήτων, για τις οποίες λήφθηκαν άμεσα μέτρα συμμόρφωσης από τους υπευθύνους.

ιβ) Έλεγχος σε ανέγερση προσθήκης σε διατηρητέο κτίριο ιδιοκτησίας της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ στο Μοναστηράκι Δήμου Αθηναίων

Κατόπιν καταγγελιών, διενεργήθηκαν έλεγχοι σε κτίριο στη γωνία των οδών Αθηνάς και Ερμού στο Μοναστηράκι, όπου κατασκευαζόταν προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση. Το κτίριο είχε κηρυχθεί διατηρητέο από το 1993 και φέρεται ότι ανήκε

παλαιότερα στον ποιητή και ακαδημαϊκό Αριστομένη Προβελέγγιο. Το κτίριο απαλλοτριώθηκε υπέρ της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ το 1992 για τις ανάγκες κατασκευής του Μετρό Αθηνών. Το 2002 καθορίστηκε με Υπουργική Απόφαση η χρήση του κτιρίου ως γραφεία της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ. Σημειώνεται ότι βάσει του ιδρυτικού νόμου της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, οι άδειες δόμησης που αφορούν σε έργα της εταιρείας δεν χορηγούνται από τις κατά τόπους Υπηρεσίες Δόμησης, αλλά από τον Υπουργό Περιβάλλοντος.

Διαπιστώθηκε ότι η ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ είχε εκμισθώσει το κτίριο για χρήση χώρων εστίασης, δηλαδή για χρήση διαφορετική από την εγκεκριμένη και ενημερώθηκε για το θέμα ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης διαπιστώθηκε ότι η κατασκευαζόμενη προσθήκη διέφερε από την εγκεκριμένη τόσο αρχιτεκτονικά όσο και στατικά και ακολούθως επιβλήθηκε διακοπή εργασιών από την Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Αθηναίων. Για την υπόθεση εκκρεμούν προσφυγές των ενδιαφερόμενων στα διοικητικά δικαστήρια.

3.4 Προγραμματισμός περιβαλλοντικών ελέγχων για το έτος 2016

Ο παρών προγραμματισμός του έτους 2016 είναι ενδεικτικός, δεδομένου ότι έχει συγκροτηθεί Ομάδα Εργασίας από τη Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με σκοπό την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων, σε εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.4014/2011.

Ο προγραμματισμός του παρόντος διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- Την ανάγκη διεξαγωγής τακτικών περιβαλλοντικών ελέγχων σε έργα ή δραστηριότητες που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση (άρθρο 20, ν.4014/2011, Οδηγία 2010/75).
- Το μειωμένο αριθμό των υπηρετούντων Επιθεωρητών, σε συνδυασμό με τις αυξημένες αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί και το σημαντικό αριθμό των υποθέσεων προηγούμενων ετών που δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.
- Τους έκτακτους ελέγχους που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο, κατόπιν σχετικών αιτημάτων ή αναφορών άλλων φορέων/υπηρεσιών, εντολών του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Εισαγγελικών Παραγγελιών, καθώς επίσης έκτακτων περιστατικών (π.χ. περιβαλλοντικά ατυχήματα). Ο αριθμός αυτός αυξάνεται τα τελευταία χρόνια, σε βάρος του προγραμματισμού των τακτικών ελέγχων.
- Τους έκτακτους ελέγχους που διενεργούνται μετά από αξιολόγηση των αναφορών-καταγγελιών πολιτών, μη-κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, συλλόγων ή άλλων ιδιωτικών φορέων (περιλαμβανομένων των ανωνύμων αναφορών), οι οποίοι τείνουν να καλύψουν πλέον το 1/3 του συνόλου των ελέγχων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στον παρόντα προγραμματισμό έγινε πρόβλεψη οι έκτακτοι έλεγχοι να μην υπερβούν συνολικά το ήμισυ των συνολικών ελέγχων του έτους, έτσι ώστε να μην περιορίζονται οι τακτικοί (προγραμματισμένοι) έλεγχοι σε

δυσανάλογα μικρό ποσοστό.

Αυτό θα επιτευχθεί με την καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, τη συνεργασία με άλλες ελεγκτικές αρχές, την ανάληψη δράσεων για συμμόρφωση από περιφερειακές υπηρεσίες, τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τις αδειοδοτούσες αρχές και την περαιτέρω ενίσχυση της Επιθεώρησης με εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016			
Επιθεώρηση	Αριθμός Προγραμματισμένων Ελέγχων	Αναμενόμενος αριθμός εκτάκτων ελέγχων	Σύνολο
Βορείου Ελλάδας	9	6	15
Νοτίου Ελλάδας	39	26	65
Σύνολο περιβαλλοντικών ελέγχων	48	32	80
Αναλογία Βορείου/Νοτίου Τομέα: 1/3,5			

Αναλυτικότερα, η κατανομή των προβλεπόμενων αυτών ελέγχων σε τομείς δραστηριοτήτων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016 ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Είδος και περιγραφή δραστηριότητας	Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας			Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας			Γενικό Σύνολο
	Προγραμ- ματισμένοι	Έκτακτοι	Σύνολο ΕΒΕ	Προγραμ- ματισμένοι	Έκτακτοι	Σύνολο ΕΝΕ	
Βιομηχανίες, με προτεραιότητα σε εκείνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2008/1/ΕΚ για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (Οδηγία IPPC)	4	1	5	20	7	27	32
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων (βιολογ. καθαρισμοί)	1	0	1	3	2	5	6
Χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)	1	0	1	4	2	6	7
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας-διαχείρισης αποβλήτων, περιλαμβανομένων των επικινδύνων	1	0	1	2	2	4	5
Διασυνοριακή μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων	0	1	1	0	0	0	1
Παράνομη διακίνηση και απόρριψη επικινδύνων βιομηχ. αποβλήτων	0	1	1	0	2	2	3
Επεμβάσεις σε περιοχές προστασίας της φύσης, σε εθνικά πάρκα, σε δασικές εκτάσεις και στη ζώνη αιγιαλού & παραλίας	0	1	1	0	4	4	5
Δραστηριότητες εξόρυξης	0	1	1	2	1	3	4
Μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένων και των ΑΠΕ	1	0	1	3	2	5	6
Νοσοκομεία και μονάδες διαχείρισης ιατρικών αποβλήτων	1	0	1	2	1	3	4
Αιτήματα ανάληψης δράσης αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας και καταλογισμού περιβαλλοντικής ευθύνης	-	1	1	-	2	2	3
Άλλες δραστηριότητες	0	0	0	3	1	4	4
ΣΥΝΟΛΟ	9	6	15	39	26	65	80

4. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

4.1 Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών – ΣΥΓΑΠΕΖ

Το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ) λειτουργεί σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος, υπαγόμενο στη Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ. Το ΣΥΓΑΠΕΖ έχει την ευθύνη εφαρμογής του π.δ. 148/2009 (Α' 190): «Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004».

Στο πλαίσιο αυτό, έχει ως αρμοδιότητα τη μέριμνα για την αντιμετώπιση του κινδύνου πρόκλησης περιβαλλοντικών ζημιών στο έδαφος, στα νερά και στη βιοποικιλότητα, την εισήγηση μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικών ζημιών καθώς και την παρακολούθηση της υλοποίησης μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης από τους υπεύθυνους φορείς εκμετάλλευσης και το συντονισμό των δράσεων των Περιφερειακών Επιτροπών Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΠΕΑΠΖ).

Για την υπαγωγή μιας υπόθεσης σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης εξετάζονται από την αρμόδια Αρχή (κατά περίπτωση, ΣΥΓΑΠΕΖ ή ΠΕΑΠΖ, αναλόγως με το εάν η ζημία επηρεάζει φυσικούς πόρους εθνικής ή περιφερειακής σημασίας, αντίστοιχα) τα ακόλουθα κριτήρια:

1. Αν έχει γίνει περιβαλλοντικός έλεγχος από δημόσια αρχή που έχει την αρμοδιότητα για τον εντοπισμό του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης και τον καταλογισμό της περιβαλλοντικής ευθύνης, κατά το άρθρο 6 παρ. 9 του π.δ. 148/2009.
2. Αν έχει υποβληθεί, από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τεκμηριωμένο αίτημα ανάληψης δράσης αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας, σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 1β και 3 του π.δ. 148/2009. Το αίτημα αυτό μπορεί να γίνει αποδεκτό με απόφαση της Γενικής Διευθύντριας του ΣΕΠΔΕΜ, με την οποία καταλογίζεται η ευθύνη στον φορέα εκμετάλλευσης.
3. Πότε και πού προκλήθηκε η περιβαλλοντική ζημία, ή ποιος είναι ο ενδεχόμενος κίνδυνος (άμεση απειλή).
4. Αν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της δραστηριότητας και της ζημίας που προκλήθηκε, ή που ενδεχομένως προκληθεί.
5. Αν η δραστηριότητα περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 21 του π.δ. 148/2009, ή εάν προκαλείται/απειλείται ζημία σε προστατευόμενα είδη και φυσικούς οικοτόπους από δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

Στο ΣΥΓΑΠΕΖ, κατά το 2015, υπηρετούσαν 7 συνολικά υπάλληλοι (2 ΠΕ Περιβάλλοντος, 2 ΠΕ Μηχανικών, 2 ΠΕ Γεωτεχνικών και 1 ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού).

4.2 Περιγραφή του έργου του ΣΥΓΑΠΕΖ για το έτος 2015

Στο ΣΥΓΑΠΕΖ τηρείται συγκεντρωτικό μητρώο υποθέσεων, όπου καταχωρίζονται οι υποθέσεις και κατηγοριοποιούνται, ανάλογα με το στάδιο στο οποίο βρίσκονται, ως:

- «υποθέσεις υπό διερεύνηση», για τις οποίες εξετάζεται η υπαγωγή τους ή μη στις διατάξεις του π.δ. 148/2009,
- «ανοικτές υποθέσεις», που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του π.δ. 148/2009 και εκκρεμεί η υποβολή ή η απόφαση για τη λήψη μέτρων, η συμμόρφωση των υπόχρεων φορέων ή η υλοποίηση των μέτρων, και
- «κλειστές υποθέσεις», στις οποίες έχουν ολοκληρωθεί τα μέτρα αποκατάστασης.

Το μητρώο του ΣΥΓΑΠΕΖ περιλαμβάνει συνολικά 85 υποθέσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του π.δ. 148/2009, εκ των οποίων οι 16 εντάχθηκαν εντός του 2015, ενώ διερευνάται η υπαγωγή σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης για 13 ακόμα υποθέσεις («υποθέσεις υπό διερεύνηση»). Σημειώνεται ότι, εντός του έτους 2015 ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση για 2 υποθέσεις του μητρώου του ΣΥΓΑΠΕΖ, ενώ, από το 2011 μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί τα μέτρα αποκατάστασης για συνολικά 21 υποθέσεις («κλειστές υποθέσεις»).

Το 2014-2015, το ΣΥΓΑΠΕΖ, σε συνεργασία με το Πράσινο Ταμείο, προώθησε την υλοποίηση του χρηματοδοτικού προγράμματος «Αντιμετώπιση αυθαιρεσίας / παρανομίας στο φυσικό περιβάλλον», αρχικού προϋπολογισμού 1.000.000 ευρώ, στο οποίο εντάχθηκαν έργα συνολικού προϋπολογισμού 785.200 ευρώ. Το έργο αφορούσε δράσεις συλλογής και διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων για τον περιορισμό πρόκλησης περιβαλλοντικής ζημίας από ανεξέλεγκτες αποθέσεις επικινδύνων αποβλήτων. Το έργο υλοποιήθηκε από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας εντός του 2015 στις παρακάτω περιοχές:

- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την αποκατάσταση χώρου εναπόθεσης φωσφογύψου στο Δήμο Πύδνας – Κολινδρού της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας.
- Περιφέρεια Αττικής για την απομάκρυνση ανεξέλεγκτων αποθέσεων, συνολικής ποσότητας 465.470 kg, στις θέσεις Κανδήλι του Δήμου Μεγαρέων, Φάκα Ποταμιά του Δήμου Ασπροπύργου, στο Δήμο Πειραιά, στο Φίχθι του Δήμου Μάνδρας – Ειδυλλίας, στην Κρυψώνα του Δήμου Ασπροπύργου και στα Νεόκτιστα του Δήμου Ασπροπύργου.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω χρηματοδοτικού προγράμματος, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής προώθησε την ανάθεση εκπόνησης μελέτης με τίτλο «Μελέτη εξυγίανσης και Αποκατάστασης στη θέση Πέτρα Εβραίου στο Δήμο Ασπροπύργου»,

η οποία παραλήφθηκε το καλοκαίρι του 2015 και σήμερα εκκρεμεί η έγκριση χρηματοδότησης για την υλοποίηση της δράσης αποκατάστασης.

Επιπλέον, τον Οκτώβριο του 2015, διοργανώθηκε από το ΣΥΓΑΠΕΖ, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο για την περιβαλλοντική ευθύνη με θέμα «Environmental Liability Directive Training Event», με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων των εμπλεκομένων υπηρεσιών και φορέων σχετικά με την Οδηγία 2004/35/ΕΚ, καθώς και την εξοικείωση και εκμάθηση κατάλληλων τεχνικών εργαλείων που δύνανται να αναπτύξουν τα Κράτη-Μέλη για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Οδηγίας.

Τέλος, το ΣΥΓΑΠΕΖ, ως αρμόδια εποπτεύουσα αρχή σε κεντρικό επίπεδο για την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/35/ΕΚ για την περιβαλλοντική ευθύνη βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», συμμετέχει, ως συνδικαιούχος, στο πρόγραμμα «Προώθηση της ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για τη δίωξη εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής και ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αποκατάσταση ζημιών της βιοποικιλότητας σε περιοχές του δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη», το οποίο υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και πραγματοποιείται στο πλαίσιο των προγραμμάτων "LIFE Environmental Governance and Information 2014".

4.3 Οι σημαντικότερες υποθέσεις υπό εξέταση το 2015 για υπαγωγή τους σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης

α) Πρόκληση ζημίας στον Υγρότοπο-Καλαμώνα Αμφιθέας της Λίμνης Παμβώτιδας στο νομό Ιωαννίνων

Στον υγρότοπο Αμφιθέας, περιοχή του δικτύου NATURA 2000 με κωδικό GR2130005 (SPA/SCI), ξεκίνησαν το Δεκέμβριο του 2012 εργασίες κατασκευής στίβου θαλάσσιου σκι για τη διεξαγωγή αγώνων, που περιελάμβαναν εκτεταμένη κοπή καλαμιώνων στο βόρειο τμήμα της λίμνης. Ήδη από το 2013 πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι από την Επιθεώρηση Περιβάλλοντος του ΣΕΠΔΕΜ, και η υπόθεση τέθηκε υπόψη του ΣΥΓΑΠΕΖ για τη λήψη μέτρων αποκατάστασης. Από τα στοιχεία που εξετάστηκαν, διαπιστώθηκε ότι για τη λειτουργία του έργου εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου τον Αύγουστο του 2013, μεταγενέστερα της κατασκευής του, κατά παράβαση της σχετικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Στους περιβαλλοντικούς όρους προβλεπόταν η προσωρινή χρήση του στίβου για τη διοργάνωση αγώνων θαλάσσιου σκι, και στη συνέχεια η αποκατάσταση των προσωρινών κατασκευών.

Το Νοέμβριο του 2015, σε συνέχεια καταγγελιών από το Σύλλογο Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων και την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, πραγματοποιήθηκε κοινή αυτοψία από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος και το ΣΥΓΑΠΕΖ στη Λίμνη Παμβώτιδα, όπου διαπιστώθηκε ότι δεν είχε αποκατασταθεί ο υγρότοπος. Τον Μάιο του 2016 ακυρώθηκε από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και

Εικ. 4.3.1: Κοπή καλαμιώνων και κατασκευή πίστας θαλάσσιου σκι στη λίμνη Παμβώτιδα Νομού Ιωαννίνων

Ενέργειας η απόφαση ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων του έργου που είχε εκδοθεί από το Γεν. Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας. Η αποκατάσταση του υγροτόπου ακόμα εκκρεμεί.

Οι έλεγχοι κατέδειξαν κυρίως τις αμφιβόλου νομιμότητας ενέργειες των υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου, της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας και του Δήμου Ιωαννιτών, καθώς επίσης, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος της περιοχής με έργα και δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν χωρίς να έχει προηγηθεί ολοκληρωμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από επιστημονικό προσωπικό εξειδικευμένο σε θέματα διαχείρισης φυσικών οικοσυστημάτων και χωρίς να έχει προηγηθεί η έγκριση του συνολικού Σχεδίου Διαχείρισης του υγροτόπου. Ως προς τις διοικητικές παραβάσεις, η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

Η υπόθεση εξετάζεται και από το ΣΥΓΑΠΕΖ για να διαπιστωθεί η πρόκληση ή μη περιβαλλοντικής ζημίας και να υπαχθεί στις διατάξεις του π.δ. 148/2009. Για το σκοπό αυτό εξετάζονται τα δεδομένα που προέκυψαν από τις μελέτες παρακολούθησης των ειδών, των τύπων οικοτόπων και της ορνιθοπανίδας της Λίμνης Παμβώτιδας, που ολοκληρώθηκαν από τον Φορέα Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδας το Νοέμβριο του 2015.

β) Υπόθεση ανεξέλεγκτης διάθεσης βιομηχανικών αποβλήτων στο έδαφος, στη θέση "Χαραϊντίνι" στη Θήβα Ν. Βοιωτίας

Στη θέση «Χαραϊντίνι» επί της Παλαιάς Εθνικής Οδού Αθηνών – Θηβών Ν. Βοιωτίας, εντός λεκάνης απορροής του Ασωπού ποταμού, διαπιστώθηκε ανεξέλεγκτη διάθεση βιομηχανικών αποβλήτων στο έδαφος. Η υπόθεση τέθηκε υπόψη του ΣΥΓΑΠΕΖ το Φεβρουάριο του 2015 από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος και επί του παρόντος διερευνώνται τα στοιχεία για να καταλογιστεί στον υπεύθυνο η πρόκληση περιβαλλοντικής ζημίας και να εφαρμοστούν οι διατάξεις του π.δ. 148/2009.

γ) Εφαρμογή προγράμματος αποκατάστασης σε βιομηχανία αλουμινίου, στα Οινόφυτα του Δήμου Τανάγρας του Νομού Βοιωτίας

Τον Οκτώβριο του 2014, βιομηχανία αλουμινίου με έδρα στα Οινόφυτα Βοιωτίας («υπόχρεος φορέας εκμετάλλευσης» σύμφωνα με τους ορισμούς του π.δ. 148/2009), υπέβαλε στο ΣΥΓΑΠΕΖ αίτημα ανάληψης δράσης για την αποκατάσταση του υπόγειου υδροφόρου εντός του γηπέδου της εταιρείας, λόγω διαπίστωσης ρύπανσης των υπόγειων υδάτων με εξασθενές χρώμιο (Cr^{+6}). Τον Ιανουάριο του 2015 το ΣΥΓΑΠΕΖ ζήτησε από το φορέα εκμετάλλευσης την παροχή πρόσθετων στοιχείων. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις με το φορέα εκμετάλλευσης, κατά τις οποίες αποφασίστηκε η άμεση εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης των υπόγειων υδάτων στις υφιστάμενες ερευνητικές υδρογεωτρήσεις στο γήπεδο της εταιρείας, ώστε να αναπτυχθεί υδρογεωλογικό μοντέλο για την πρόβλεψη μεταφοράς ρύπων στα υπόγεια ύδατα. Η υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης ξεκίνησε τον Μάιο 2015 υπό την επίβλεψη του ΣΥΓΑΠΕΖ, των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, όπως επίσης του Ινστιτούτου

Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) με το οποίο υπεγράφη σχετική σύμβαση για παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης τον Οκτώβρη 2015.

Επιπλέον, μέσα στο 2015 ανορύχθηκαν 6 νέες ερευνητικές υδρογεωτρήσεις εντός των εγκαταστάσεων της δραστηριότητας, σε θέσεις που υποδείχτηκαν από το ΙΓΜΕ και το ΣΥΓΑΠΕΖ.

Για την έγκριση των μέτρων αποκατάστασης βάσει του π.δ. 148/2009, το ΣΥΓΑΠΕΖ προετοίμασε εισήγηση προς την Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΕΑΠΕΖ) και για την έγκριση της πιλοτικής εφαρμογής εκδόθηκε η σχετική απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Τέλος, το ΣΥΓΑΠΕΖ συνεργάστηκε με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πολυτεχνείο Κρήτης, που υλοποίησαν το πρόγραμμα LIFE+CHARM «*Χρώμιο στα υπόγεια νερά της λεκάνης απορροής του Ασωπού ποταμού: τεχνολογίες και έργα αποκατάστασης*» και επισκέφθηκε τις εγκαταστάσεις εφαρμογής πιλοτικής αποκατάστασης στο πλαίσιο του προγράμματος. Παράλληλα, το ΣΥΓΑΠΕΖ συγκέντρωσε πληροφορίες για την εφαρμογή αντιστοίχων προγραμμάτων αποκατάστασης υπόγειων νερών σε άλλα Κράτη-Μέλη.

δ) Εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο σωληνουργίας στο Δήμο Παύλου Μελά του Νομού Θεσσαλονίκης

Το ΣΥΓΑΠΕΖ ενημερώθηκε για την ύπαρξη του εγκαταλελειμμένου εργοστασίου σωληνουργίας κατόπιν ερώτησης που κατατέθηκε από Βουλευτές στο πλαίσιο του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου τον Μάρτιο του 2015. Ζητήθηκαν εγγράφως από τις εμπλεκόμενες με το θέμα υπηρεσίες και φορείς, οι απαραίτητες πληροφορίες για το ιδιοκτησιακό καθεστώς και για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην περιοχή του πρώην εργοστασίου σωληνουργίας. Διερευνήθηκε στη συνέχεια η πρόκληση περιβαλλοντικής ζημίας (ή η άμεση απειλή ζημίας) λόγω των αποβλήτων αμιάντου που προέκυψαν από το φέροντα οργανισμό του κτιρίου, και εξετάστηκε η υπόθεση σχετικά με τη δυνατότητα υπαγωγής της στις διατάξεις του π.δ. 148/2009 περί περιβαλλοντικής ευθύνης, ώστε να προβεί η αρμόδια Αρχή σε καταλογισμό της ζημίας στον φορέα εκμετάλλευσης της δραστηριότητας.

Για την επιβολή οποιονδήποτε ποινικών, αστικών και διοικητικών κυρώσεων, είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί ο υπεύθυνος, αποσαφηνίζοντας τυχόν ζητήματα συνυπευθυνότητας των ιδιοκτητών ή/και του μισθωτή του ακινήτου. Από τα στοιχεία όμως που τέθηκαν υπόψη της υπηρεσίας μας, δεν προέκυψε με σαφήνεια ο υπεύθυνος φορέας εκμετάλλευσης και ο ευθυνόμενος για τη ρύπανση του περιβάλλοντος σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 148/2009 και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς η συγκεκριμένη επιχείρηση τελεί υπό καθεστώς αναγκαστικής εκτέλεσης (διαδικασία πλειστηριασμού).

Η υπόθεση αυτή αποτελεί παράδειγμα μιας ευρύτερης κατηγορίας περιπτώσεων ζημίας στο περιβάλλον που αφορούν σε εργοστάσια που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους και συχνά έχουν εγκαταλειφθεί, ενώ στις εγκαταστάσεις τους εξακολουθούν να παραμένουν σημαντικές ποσότητες επικινδύνων αποβλήτων, πρώτων υλών, καυσίμων ή άλλων υλικών. Το φαινόμενο αυτό έχει ενταθεί μετά το

2011 λόγω και της οικονομικής κρίσης. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ιδιοκτήτριες εταιρείες βρίσκονται σε πτώχευση ή σε άλλο ιδιοκτησιακό καθεστώς, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η ιδιοκτησία έχει περάσει σε τρίτους. Έτσι καθίσταται δυσκολότερος ο καταλογισμός της περιβαλλοντικής ευθύνης με νομικά ασφαλή τρόπο, και οι σχετικές διαδικασίες είναι χρονοβόρες. Για την αποφυγή αυτών των περιπτώσεων θα πρέπει να προβλέπονται αποτελεσματικές διατάξεις κατά το στάδιο των αδειοδοτήσεων που θα αφορούν τη διαδικασία παύσης λειτουργίας των εγκαταστάσεων που παράγουν ή χρησιμοποιούν επικίνδυνες ουσίες και υλικά.

4.4 Οι σημαντικότερες υποθέσεις υπό καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης και παρακολούθησης υλοποίησης των έργων αποκατάστασης κατά το 2015

α) Πυρκαγιά μεγάλης έκτασης σε Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών στη θέση «Πεύκο Μαυράκη» ή «Πάτημα», στο Δήμο Ασπροπύργου Νομού Αττικής

Τον Ιούνιο του 2015 εκδηλώθηκε μεγάλης έκτασης πυρκαγιά σε εγκαταστάσεις Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) στον Ασπρόπυργο, όπου σε χώρο έκτασης 70 περίπου στρεμμάτων ήταν συσσωρευμένες πολύ μεγάλες ποσότητες εύφλεκτων και μη υλικών όπως χαρτί, πλαστικό, ξύλο, μέταλλο, γυαλί κ.α. Η πυρκαγιά αυτή διήρκεσε αρκετές ημέρες και οι επιπτώσεις της έγιναν αισθητές σε αρκετές περιοχές της Αττικής έως και στο κέντρο της Αθήνας.

Εικ. 4.4.1: Κατάσβεση πυρκαγιάς στο ΚΔΑΥ Ασπροπύργου

Σημειώνεται ότι τα ΚΔΑΥ λειτουργούν σε διάφορες περιοχές της χώρας, με σκοπό το διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων υλικών που συλλέγονται από τους μπλε κάδους που έχουν τοποθετηθεί στους Δήμους που συνεργάζονται με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ). Ο διαχωρισμός αυτός γίνεται από εργαζόμενους σε γραμμές χειροδιαλογής, καθώς και με τη βοήθεια μηχανικών μέσων. Ορισμένα ΚΔΑΥ είναι ιδιωτικές επιχειρήσεις ενώ άλλα ανήκουν στους κατά τόπους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (δηλαδή σε Συνδέσμους και Ανώνυμες Εταιρείες της Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης).

Το εν λόγω ΚΔΑΥ ανήκε σε ιδιωτική επιχείρηση που είχε αναλάβει (κατόπιν σύμβασης με την ΕΕΑΑ) τη διαλογή των ανακυκλώσιμων υλικών που συλλέγονταν από ορισμένους Δήμους και τη διάθεσή τους σε κατάλληλα εργοστάσια ανακύκλωσης. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή, το ΚΔΑΥ θα λάμβανε συγκεκριμένο τίμημα για κάθε τόνο ανακτώμενου υλικού που πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές και που έχει πωληθεί σε εργοστάσιο ανακύκλωσης. Επιπλέον θα εισέπραττε τα έσοδα από την πώληση των ανακτημένων ανακυκλώσιμων υλικών, και θα κάλυπτε το ποσό της δαπάνης για τη διάθεση των υπολειμμάτων (δηλαδή των υλικών που δεν μπορούν να ανακτηθούν) στο ΧΥΤΑ Φυλής.

Μετά την πυρκαγιά στο ΚΔΑΥ Ασπροπύργου, ο όγκος των αποβλήτων που εξακολουθούσαν να παραμένουν στο χώρο της δραστηριότητας εκτιμάται ότι ήταν άνω των εκατό σαράντα χιλιάδων κυβικών μέτρων (140.000 m³).

Εικ. 4.4.2: Αστικά σύμμεικτα απορρίμματα αποθηκευμένα στο ΚΔΑΥ Ασπροπύργου

Το ΣΥΓΑΠΕΖ, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, βάσει του π.δ. 148/2009, ανέλαβε δράση για το συντονισμό των ενεργειών αποκατάστασης.

Κατόπιν εισήγησης προς την Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΕΑΠΕΖ), εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2015 Απόφαση του Υπουργού ΠΑΠΕΝ για τη λήψη μέτρων πρόληψης και αποκατάστασης σύμφωνα με την οποία, ο φορέας εκμετάλλευσης, θα έπρεπε, εντός 5 ημερών, να υποβάλει στην αρμόδια αρχή σχέδιο υλοποίησης των μέτρων που του επιβλήθηκαν. Ο φορέας εκμετάλλευσης δεν ανταποκρίθηκε.

Βάσει του άρθρου 9 του π.δ. 148/2009, όπου προβλέπεται ότι η αρμόδια αρχή μπορεί να αναλάβει η ίδια τα μέτρα αποκατάστασης και να καταλογίσει στον υπεύθυνο τις σχετικές δαπάνες, το ΣΥΓΑΠΕΖ, ανάρτησε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, το Σεπτέμβριο του 2015, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, προκειμένου να κατατεθούν κοστολογημένες προτάσεις, για την απομάκρυνση των υπολειμμάτων που παραμένουν στο χώρο του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης.

Δεδομένης της συνεχιζόμενης μη ανταπόκρισης του φορέα εκμετάλλευσης, το Δεκέμβριο του 2015 εγκρίθηκε, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, πρόγραμμα από το Πράσινο Ταμείο με τίτλο «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου 2015», για τη χρηματοδότηση της αποκατάστασης σημαντικών περιβαλλοντικών ζημιών, στις οποίες συμπεριλήφθηκε το έργο: *«Επείγουσα αντιμετώπιση περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στον Ασπρόπυργο της Περιφέρειας Αττικής, που προκλήθηκε από την πυρκαγιά που έλαβε χώρα τον Ιούνιο 2015»*, προϋπολογισμού 5.000.000 Ευρώ.

Για την ανάκτηση των δαπανών που θα καταβάλει το ελληνικό δημόσιο, εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 ΚΥΑ Πράξης Καταλογισμού προς το φορέα εκμετάλλευσης, για το ποσό των 5.000.000 ευρώ το οποίο απαιτείται για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας στο χώρο της εγκατάστασης. Ως προς τον έλεγχο της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από το ΚΔΑΥ, η σχετική διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη.

β) Αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής ζημίας στη Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου Νομού Ηλείας, εντός του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς

Μετά τις εκτεταμένες χωματουργικές παρεμβάσεις που έγιναν από αγνώστους το έτος 2012 στη Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου και, ειδικότερα, στη λεπτή λουρίδα γης («λουρονησίδα») που διαχωρίζει τη λιμνοθάλασσα από τη θάλασσα, η υπόθεση έχει υπαχθεί σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης, από το 2014, με απόφαση του Γενικού Επιθεωρητή Περιβάλλοντος. Δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατόν να καταλογισθεί η ζημία σε συγκεκριμένο υπαίτιο, και η περιοχή βρίσκεται εντός Εθνικού Πάρκου, η εφαρμογή της δράσης αποκατάστασης του περιβάλλοντος έχει αναληφθεί από το ΣΥΓΑΠΕΖ.

Τον Ιανουάριο του 2015 ανατέθηκε μελέτη από το Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς στο Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών, με χρηματοδότηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για τον προσδιορισμό των μέτρων αποκατάστασης της λουρονησίδας. Η μελέτη με τίτλο

Εικ. 4.4.3: Στενή λουρίδα ξηράς που χωρίζει τη λιμνοθάλασσα Κοτυχίου (δεξιά) από το Ιόνιο πέλαγος (αριστερά)

«Εμπειρογνωμοσύνη για την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου 2120 στο βόρειο τμήμα της λ/θ Κοτυχίου», παραδόθηκε το Νοέμβριο 2015. Οι παρατηρήσεις, οι τοπογραφικές αποτυπώσεις και οι ιζηματολογικές αναλύσεις στο θαλάσσιο μέτωπο της λιμνοθάλασσας, κατέδειξαν τη διαρκή διάβρωση της αμμολωρίδας. Προτάθηκαν ήπιες παρεμβάσεις με προσαρμογή «στη δυναμική της φύσης» και ενίσχυση της αμμολωρίδας με τεχνητή τροφοδοσία, δηλαδή με μεταφορά και απόθεση κατάλληλων υλικών (από το προσχωσιγενές μέτωπο της τεχνητής λίμνης του φράγματος Πηνειού).

Τα μέτρα αποκατάστασης αναμένονταν να ξεκινήσουν να υλοποιούνται εντός του 2016. Σημειώνεται όμως ότι εκκρεμεί το θέμα οριοθέτησης του αιγιαλού, που αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση των έργων αποκατάστασης.

γ) Μονάδα διάλυσης οχημάτων & ανακύκλωσης αποβλήτων στο Δήμο Χαλκίδας

Κατόπιν σχετικού ελέγχου των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος το 2012, η δραστηριότητα υπήχθη σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης το 2014, με απόφαση της Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας και καθορίστηκαν οι εργασίες πρόληψης/ αποκατάστασης των ρυπασμένων χώρων. Ο φορέας εκμετάλλευσης υπέβαλλε μελέτη εξυγίανσης-αποκατάστασης στην Περιφερειακή Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΠΕΑΠΖ) Στερεάς Ελλάδας, από την οποία ζητήθηκαν ακολούθως τροποποιήσεις. Το Φεβρουάριο του 2015 ο φορέας εκμετάλλευσης με έγγραφό του δήλωσε συμμόρφωση στις

αιτούμενες τροποποιήσεις και το Σεπτέμβριο του 2015 δόθηκαν αναλυτικές εντολές από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας στο φορέα εκμετάλλευσης σχετικά με τον ενδεδειγμένο τρόπο διαχείρισης των καμένων αποβλήτων και τη συγκέντρωση των απαραίτητων παραστατικών διαχείρισης και τελικής διάθεσης των εν λόγω στερεών και υγρών αποβλήτων. Αναμένεται τελικός έλεγχος από την ΠΕΑΠΖ Στερεάς Ελλάδας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ενημέρωση για την ολοκλήρωση των μέτρων αποκατάστασης.

δ) Εκμετάλλευση δύο λατομείων εξόρυξης αδρανών υλικών στη λατομική περιοχή «Κότσικα-Τούμπι» του Δ. Θηβαίων Ν. Βοιωτίας

Κλιμάκιο των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος προέβη σε έλεγχο το 2014 σε δύο λατομικούς χώρους εξόρυξης αδρανών υλικών στην περιοχή «Κότσικα-Τούμπι» του Δ. Θηβαίων και ζήτησε την υπαγωγή τους σε καθεστώς περιβαλλοντικής ευθύνης. Τον Ιούλιο του 2014 η Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας εξέδωσε σχετικές αποφάσεις για τη λήψη μέτρων εξυγίανσης – αποκατάστασης στους ως άνω λατομικούς χώρους αδρανών υλικών.

Εικ. 4.4.4: Λήψη δειγμάτων από την ΠΕΑΠΖ Στερεάς Ελλάδας για τη διερεύνηση ζημίας του εδάφους σε λατομείο στο Δήμο Θηβαίων

Στις αρχές του 2015 το ΣΥΓΑΠΕΖ κατέθεσε απόψεις και προέβη σε συνεννόηση με την ΠΕΑΠΖ Στερεάς Ελλάδας αναφορικά με την αντιμετώπιση του ζητήματος με ενιαίο τρόπο, καθώς οι δύο λατομικοί χώροι είναι παρακείμενοι και αποτελούν ένα ενιαίο εδαφικό σύνολο, χωρίς σαφή ορόσημα. Βάσει των προαναφερόμενων αποφάσεων ο ένας εκ των δύο φορέων εκμετάλλευσης υπέβαλε μελέτη αποκατάστασης στην ΠΕΑΠΖ, ενώ ο δεύτερος φορέας εκμετάλλευσης κατέθεσε στοιχεία στην ΠΕΑΠΖ προκειμένου να τεκμηριώσει ότι δεν έχει προκαλέσει ζημία στον υδροφόρο ορίζοντα. Κατόπιν τούτου, ζητήθηκε η περαιτέρω διερεύνηση και για ζημία επί του εδάφους σύμφωνα με την ισχύουσα Απόφαση της Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας. Στις αρχές του 2016 πραγματοποιήθηκε κοινή αυτοψία από το ΣΥΓΑΠΕΖ και την ΠΕΑΠΖ Στερεάς Ελλάδας. Εκκρεμεί η έγκριση των μέτρων αποκατάστασης και για τους δύο φορείς εκμετάλλευσης.

ε) Διαχείριση υπαιθρίως αποθηκευμένων αποβλήτων σε χώρο εργοστασίου κεραμικών προϊόντων στο Νομό Λάρισας

Σε συνέχεια εκδήλωσης συμβάντος πυρκαγιάς το Μάιο του 2015 στις εγκαταστάσεις μονάδας κεραμικών προϊόντων στη Λάρισα, εκδόθηκε τον ίδιο μήνα απόφαση από τον εκτελούντα χρέη Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, για την πρόληψη κινδύνου περιβαλλοντικής ζημίας. Επίσης, το Σεπτέμβριο του 2015 εκδόθηκε Απόφαση καθορισμού μέτρων και δράσεων πρόληψης περιβαλλοντικής ζημίας, με δαπάνη του φορέα εκμετάλλευσης. Η λειτουργία της δραστηριότητας είχε ήδη διακοπεί από το 2010 (με βασική αιτία διακοπής λειτουργίας την εκδήλωση περιστατικών πυρκαγιάς από αναφλέξεις στους σωρούς των αποθηκευμένων αποβλήτων στον υπαίθριο χώρο της εγκατάστασης).

Παρά το γεγονός ότι εκδηλώθηκε νέο περιστατικό πυρκαγιάς το Δεκέμβριο του 2015 σε απόβλητα-υλικά (λυματολάσπη) συσσωρευμένα σε στεγασμένο χώρο εντός του γηπέδου των εγκαταστάσεων της εν θέματι δραστηριότητας, δεν έχουν ληφθεί ακόμη από το φορέα εκμετάλλευσης τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης περιβαλλοντικής ζημίας.

Το ΣΥΓΑΠΕΖ έχει επισημάνει την ανάγκη άμεσης καταγραφής της ποσότητας των υπαιθρίως αποθηκευμένων αποβλήτων για την υλοποίηση των μέτρων πρόληψης της περιβαλλοντικής ζημίας.

στ) Υπόθεση παράνομης χωματερής εντός σπηλαιοβάραθρου στο Δήμο Λεβαδέων Νομού Βοιωτίας

Η υπόθεση εντάχθηκε το 2014 στο Μητρώο Υποθέσεων του ΣΥΓΑΠΕΖ, κατόπιν εγγράφου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, με το οποίο εισηγήθηκε την ανάληψη δράσης αποκατάστασης από το Δήμο Λεβαδέων. Συγκεκριμένα, πρόκειται για ΧΑΔΑ ο οποίος δεν είχε δηλωθεί στην καταγραφή των ΧΑΔΑ από τον Καποδιστριακό Δήμο το 2004 και αφορά σε σπηλαιοβάραθρο χωρίς περίφραξη, εντός του οποίου έχουν εναποτεθεί αστικού τύπου απορρίμματα, καθώς και γεωργικά απόβλητα, πλαστικές σακούλες και μπάζα (ΑΕΚΚ). Τα περισσότερα

απορρίμματα είναι παλαιότερων ετών, ενώ σύμφωνα με την αλληλογραφία που ακολούθησε οι απορρίψεις φέρεται να συνεχίστηκαν ως το 2014.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λεβαδέων το 2015, προβλέφθηκε κονδύλι για την αποκατάσταση του σπηλαιοβαράθρου. Προκηρύχτηκε διαγωνισμός ύψους 99.000€ και το έργο ανατέθηκε τελικά τον Δεκέμβριο 2015. Οι εργασίες αποκατάστασης έχουν ξεκινήσει και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν εντός του 2016.

ζ) Μονάδα δεματοποίησης / προσωρινής αποθήκευσης αστικών σύμμεικτων απορριμμάτων στο Δήμο Ερμιονίδας Νομού Αργολίδας

Κατόπιν αιτήματος για ανάληψη δράσης αποκατάστασης που υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 13 του Π.Δ/τος 148/2009, και μετά από εξέταση του θέματος, εκδόθηκε από τη Γενική Διευθύντρια του ΣΕΠΔΕΜ απόφαση με την οποία έγινε δεκτό το αίτημα και καταλογίστηκε η ευθύνη στον Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η απόφαση διαβιβάστηκε στην ΠΕΑΠΖ Πελοποννήσου, η οποία συνεδρίασε για την εξέταση του θέματος το Φεβρουάριο του 2015 ώστε να επιβάλλει στον υπεύθυνο φορέα τα κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης. Με απόφαση του Γεν. Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, το Μάιο του 2015 προσδιορίστηκαν τα κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης του χώρου.

4.5 Οι σημαντικότερες υποθέσεις που έκλεισαν το 2015 με ολοκλήρωση των μέτρων αποκατάστασης του περιβάλλοντος

α) Διασυνοριακή μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων υδραργύρου από τη Γερμανία στην Ελλάδα και αποθήκευση του μεταλλικού υδραργύρου σε αποθήκη στον Ασπρόπυργο Αττικής

Τον Αύγουστο του 2014, κατόπιν ενημέρωσης από τις αρμόδιες αρχές της Ελλάδας και της Γερμανίας, σχετικά με παράνομη διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων υδραργύρου, κλιμάκιο των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος διενήργησαν έκτακτες αυτοψίες τόσο στην εταιρεία που είχε αναλάβει τη μεταφορά των αποβλήτων από την Γερμανία στην Ελλάδα, όσο και στην εταιρεία όπου είχαν αποθηκευτεί παράνομα οι ποσότητες αυτές, σε αποθήκη εταιρείας στο Δήμο Ασπροπύργου Αττικής και σε εγκαταστάσεις της στη θέση «Άγιος Γεώργιος» του ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ του Δήμου Ασπροπύργου Ν. Αττικής. Βρέθηκαν 114 ξύλινα παλετοκιβώτια, συνολικής ποσότητας 98.325 Kg αποβλήτων υδραργύρου υψηλής επικινδυνότητας. Επιπλέον ποσότητες αποβλήτων υδραργύρου είχαν ήδη εξαχθεί προς τρίτες χώρες.

Σύμφωνα με την αρμόδια αρχή της Γερμανίας, ο υδράργυρος που βρέθηκε προέρχεται από την επεξεργασία αποβλήτων σε εγκαταστάσεις γερμανικής εταιρείας και αποτελεί επικίνδυνο απόβλητο, που ενώ έπρεπε να μετατραπεί σε μορφή κιννάβαρης (HgS) και να διατεθεί σε κατάλληλο υπόγειο χώρο διάθεσης στη Γερμανία σύμφωνα με τις σχετικές άδειες, μεταφέρθηκε και αποθηκεύτηκε παράνομα στην Ελλάδα, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και συγκατάθεση των ελληνικών αρχών, στις εγκαταστάσεις εταιρείας Logistics η οποία δε διέθετε την

απαιτούμενη άδεια και κατά συνέπεια και τους κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους για την ασφαλή αποθήκευση του επικίνδυνου αποβλήτου. Η Επιθεώρηση Περιβάλλοντος επέβαλε πρόστιμα τόσο στην εταιρεία μεταφοράς όσο και στην εταιρεία αποθήκευσης.

Η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υ.Π.ΕΝ. ανέλαβε το συντονισμό των συναρμόδιων αρχών για την επιστροφή των αποβλήτων στη χώρα παραγωγής (Γερμανία), η οποία ολοκληρώθηκε στις αρχές του 2016. Το ΣΥΓΑΠΕΖ προέβη σε ενέργειες για την άμεση λήψη προληπτικών μέτρων, λόγω του μεγάλου κινδύνου. Στο πλαίσιο αυτό, απέστειλε έγγραφες προσκλήσεις στους εμπλεκόμενους φορείς εκμετάλλευσης για την κατάθεση των απόψεων, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν εν μέρει, και ο ένας εξ αυτών υπέβαλλε το Νοέμβριο 2015 υπόμνημα με το οποίο περιγράφει τα μέτρα που έχει λάβει καθώς και εκείνα που προτίθενταν να λάβει, όσον αφορά τη φύλαξη του υδράργυρου και την αντιμετώπιση τυχόν κινδύνων αποθήκευσής του.

Εικ. 4.5.1: Προσωρινή αποθήκευση αποβλήτων υδραργύρου στον Ασπρόπυργο Αττικής

β) Έλεγχος σε βιομηχανία παραγωγής συνδετικού υλικού (βιδών) στην Εύβοια.

Σε βιομηχανία παραγωγής συνδετικού υλικού διαπιστώθηκε περιβαλλοντική ζημία από τη διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων σε βόθρο και εντοπίστηκαν σιδηρούχα απόβλητα καθώς και ελαιώδη απόβλητα στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Το Μάιο του 2014 καθορίστηκαν τα μέτρα αποκατάστασης με απόφαση της Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας- Στερεάς Ελλάδας και πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας:

- Άντληση των επικίνδυνων υγρών αποβλήτων, επεξεργασία αυτών σε μονάδα της εν λόγω βιομηχανίας και παράδοση της ιλύος που προέκυψε από την επεξεργασία σε αδειοδοτημένο συλλέκτη επικίνδυνων αποβλήτων.
- Αποξήλωση άνω τμήματος των βόθρων και πλήρωσή τους.
- Απομάκρυνση ελαιωδών, σιδηρούχων αποβλήτων και επιφανειακού στρώματος εδάφους 20cm.

Για την ολοκλήρωση των μέτρων αποκατάστασης εκδόθηκε Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας- Στερεάς Ελλάδας το Φεβρουάριο του 2016.

γ) Καταλογισμός δαπανών αποκατάστασης στον υπεύθυνο φορέα εκμετάλλευσης εργοστασίου χυμοποιίας στο Νομό Άρτας

Στα πρανή και στον ποταμό Άραχθο είχε προκληθεί ζημία λόγω διαφυγής μαζούτ από δεξαμενή αποθήκευσης καυσίμου εργοστασίου χυμοποιίας στο Ν. Άρτας. Η Περιφέρεια Ηπείρου ολοκλήρωσε με επιτυχία τα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης ζημίας, τον Ιούνιο του 2010, με δαπάνες που επιβαρύνθηκε η ίδια η Περιφέρεια, συνολικού ύψους 92.918,70 €.

Το Μάιο του 2015 και σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 11 του π.δ. 148/2009, υπογράφηκε κοινή απόφαση Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών για την ανάκτηση των δαπανών από τον υπόχρεο φορέα εκμετάλλευσης και τον Ιούνιο του 2015 βεβαιώθηκε ο χρηματικός κατάλογος από την αρμόδια ΔΟΥ.

5. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

5.1 Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες

Σύμφωνα με το π.δ.100/2014 (Α'167) του νέου οργανισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι πρώην Επιθεωρήσεις Μεταλλείων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος που λειτουργούσαν ως ανεξάρτητες ελεγκτικές και αυτοτελείς οργανικές μονάδες επιπέδου Διεύθυνσης του Υπουργείου, λειτουργούν πλέον ως δύο Τμήματα Επιθεώρησης Μεταλλείων ενταγμένα στην Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος (ΕΝΕ) και στην Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος (ΕΒΕ) του ΣΕΠΔΕΜ.

Η Υπηρεσία δεν ασκεί επιθεώρηση σε άλλους δημόσιους φορείς (πλην των δημοσίων Σμυριδωρυχείων Νάξου που υπάγονται στο Τμήμα Μεταλλείων της ΕΝΕ), αλλά μόνο σε επιχειρήσεις μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων. Το έργο της αφορά στον έλεγχο της ορθολογικής αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου της χώρας που αποτελεί κεντρικό πυλώνα της εθνικής οικονομίας, στον έλεγχο των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής των εργασιακών χώρων μεταλλείων και λατομείων και στη διερεύνηση των ατυχημάτων εντός αυτών (δεδομένου ότι η αρμοδιότητα αυτή εντός των μεταλλευτικών και λατομικών χώρων εργασίας δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας, σε αντίθεση με όλους τους υπόλοιπους εργασιακούς χώρους), στην αστυνόμευση της παράνομης μεταλλευτικής και λατομικής δραστηριότητας κ.λπ.

Η λειτουργία, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες της Επιθεώρησης Μεταλλείων διέπονται από τις διατάξεις του Μεταλλευτικού Κώδικα (ν.δ. 210/1973) όπως τροποποιήθηκε με το ν. 274/1976 και, μεταγενέστερα, τις διατάξεις του ν. 669/1977 περί «Εκμεταλλεύσεως Λατομείων Μαρμάρων και Βιομηχανικών Ορυκτών», του ν. 1428/1984 «Εκμετάλλευση Λατομείων Αδρανών Υλικών και άλλες Διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε με το ν.2115/1993, του ν.1568/1985 «Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων», του ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των Εργαζομένων», της Κ.Υ.Α. Δ7/Α/Φ1/14080/732/1996 (Οδηγία 92/104 ΕΟΚ), του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (Κ.Μ.Λ.Ε.), καθώς επίσης τις διατάξεις του π.δ. 294/1988 «Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας ...», του π.δ. 17/1996 «Μέτρα για την Βελτίωση της Ασφάλειας και της Υγείας των Εργαζομένων κατά την Εργασία σε Συμμόρφωση με τις Οδηγίες 89/391 ΕΟΚ και 91/183 ΕΟΚ» και του π.δ. 100/2014 του νέου Οργανισμού του Υπουργείου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθ. 11 του π.δ. 100/2014, στα Τμήματα Επιθεώρησης Μεταλλείων ανήκουν συνοπτικά οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των μεταλλείων, λατομείων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των ορυκτών, των εργοστασίων εμπλουτισμού και των εξαγωγικών μεταλλουργιών, εντός μεταλλευτικών και λατομικών χώρων αντίστοιχα, σε ότι αφορά στην ορθολογική και σύννομη εκμετάλλευση, στην ασφάλεια των έργων, στην προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης ζωής

και υγείας, των γειτνιαζουσών εγκαταστάσεων έργων δημόσιας ωφέλειας καθώς επίσης η επιβολή λήψης των ενδεδειγμένων μέτρων και η επιβολή κυρώσεων.

- β) Ο έλεγχος των πάσης φύσεως ερευνητικών έργων, που αφορούν τη διενέργεια ερευνών για μεταλλευτικά, ενεργειακά και λατομικά ορυκτά.
- γ) Ο έλεγχος της κατασκευής των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων επεξεργασίας, ευρισκομένων εντός μεταλλευτικών και λατομικών χώρων αντίστοιχα των μεταλλείων και λατομείων, σύμφωνα με τις χορηγούμενες άδειες και η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων στους παραβάτες.
- δ) Η γνωμοδότηση και εισήγηση για την αναγκαιότητα των αιτούμενων προς προσωρινή κατάληψη ή απαλλοτρίωση εκτάσεων για την εξυπηρέτηση των αναγκών της εκμετάλλευσης μεταλλείων και λατομείων, καθώς επίσης ο έλεγχος των απαλλοτριωμένων εκτάσεων που παραχωρήθηκαν κατά χρήση, σύμφωνα με τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία, ως προς τη χρήση τους, για το σκοπό που έγιναν αυτές.
- ε) Η διενέργεια αυτοψιών και η σύνταξη εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης για ατυχήματα – δυστυχήματα σε μεταλλεία και λατομεία καθώς και σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας των ορυκτών που βρίσκονται εντός των μεταλλευτικών ή των λατομικών χώρων αντίστοιχα.
- στ) Η προσωρινή απαγόρευση και η ανάκληση, καθώς και η εισήγηση αρμοδίως για την οριστική διακοπή της λειτουργίας μεταλλείων και λατομείων για λόγους ασφαλείας.
- ζ) Η αξιολόγηση των στοιχείων δραστηριότητας των μεταλλείων και λατομείων που υποβάλλονται από τις επιχειρήσεις και γνωμοδότηση για την ακρίβεια αυτών.
- η) Ο έλεγχος της εφαρμογής της Μεταλλευτικής Νομοθεσίας για το γεωθερμικό δυναμικό.
- θ) Όλες οι λοιπές γνωμοδοτήσεις που προβλέπονται από την κείμενη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία, η αξιολόγηση και γνωμοδότηση επί της δραστηριότητας κάθε μεταλλείου και η σύνταξη αντίστοιχων εκθέσεων κρισιολόγησης καθώς και η εκτίμηση της αξίας των μεταλλείων, λατομείων και των εγκαταστάσεων αυτών.
- ι) Κάθε συναφές προς τις ανωτέρω αρμοδιότητες θέμα που ανατίθεται στις Επιθεωρήσεις Μεταλλείων από τις κείμενες διατάξεις και τον Κανονισμό Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών.

Εικ. 5.1.1: Κύρια σήραγγα πρόσβασης σε μεταλλείο εξόρυξης στο Ν. Χαλκιδικής

Το έτος 2015, στα Τμήματα Επιθεώρησης Μεταλλείων υπηρέτησαν ενεργά στην:

- Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος: 5 ΠΕ Μηχανικοί (5 Μηχ. Μεταλλείων) και 4 Διοικητικοί Υπάλληλοι (2 μόνιμοι, 2 αποσπασμένοι) στο Τμήμα Μεταλλείων, καθώς επίσης, 1 Διοικητικός Υπάλληλος και 2 Φύλακες στο Γραφείο Σμυριδωρυχείων Νάξου
- Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος: 5 ΠΕ Μηχανικοί, (4 Μηχ. Μεταλλείων και 1 Μηχανολόγος Μηχανικός), 1 Μηχανολόγος Μηχανικός Τ.Ε. και 2 Διοικητικοί Υπάλληλοι.

5.2 Περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Μεταλλείων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος για το έτος 2015

Περιγραφή, απόλυτοι αριθμοί και στατιστικά στοιχεία επί των υποθέσεων των Τμημάτων Επιθεώρησης Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος (ΕΝΕ) και Βορείου Ελλάδος (ΕΒΕ), κατά το έτος 2015, εμπεριέχονται στον παρακάτω πίνακα:

Πιν. 5.2.1: Υποθέσεις της Επιθεώρησης Μεταλλείων για το έτος 2015

Τύπος ενέργειας	Αριθμός υποθέσεων		
	ΕΝΕ	ΕΒΕ	Σύνολο
Εντολές μετακίνησης για εκτός έδρας επιθεωρήσεις / αυτοψίες μηχανικών της Υπηρεσίας	195	222	417
Εκθέσεις αυτοψίας σε μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους με αντίστοιχα έγγραφα/εντολές προς εκμεταλλευτές μεταλλείων λατομείων	69	33	102
Εκθέσεις ατυχημάτων-δυστυχημάτων κατόπιν αυτοψίας σε λατομικούς & μεταλλευτικούς χώρους προς τις αρμόδιες κατά τόπο εισαγγελικές αρχές	13	26	39
Αποφάσεις επιβολής προστίμων (συνολικού ύψους 851.500€)	53	12	65
Δηλωμένα ατυχήματα σε μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους που οδήγησαν σε τραυματισμό και εξετάστηκαν από την Υπηρεσία	17	24	41
Δηλωμένα δυστυχήματα σε μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους που οδήγησαν σε θάνατο και εξετάστηκαν από την Υπηρεσία	0	2	2
Γνωμοδοτήσεις για χορήγηση συναίνεσης ερευνητικών εργασιών ή/και την εκμετάλλευση λατομικών χώρων	55	320	375
Διαπιστωτικές πράξεις παράτασης αδειών εκμετάλλευσης λατομείων μαρμάρου	1	3	4
Γνωμοδοτήσεις για την λειτουργία ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων έργου λατομείων	1	1	2
Γνωμοδοτήσεις για χορήγηση άδειας μεταλλευτικών ερευνών ή/και την εκμετάλλευση μεταλλευτικών χώρων	1	3	4
Περιοδικός έλεγχος λατομείων και μεταλλείων μέσω ελέγχου των στοιχείων δελτίων δραστηριότητας που υπέβαλαν οι εκμεταλλευτές	155	379	534
Εκθέσεις δραστηριότητας μεταλλείων	2	9	11
Έγγραφα περί κλήσεων σε ακρόαση - διατύπωση απόψεων από εκμεταλλευτές μεταλλείων και λατομείων και συμμόρφωσης με τις εντολές της Υπηρεσίας	34	179	213

Έγγραφα απαγόρευσης εργασιών σε εκμεταλλευτές μεταλλείων και λατομείων	5	10	15
Έγγραφα προς την Ελληνική Αστυνομία για εξέταση καταγγελιών και ζητημάτων της μεταλλευτικής και λατομικής νομοθεσίας	38	11	49
Διατύπωση απόψεων επί προσφυγών κατά εντολών και αποφάσεων της Υπηρεσίας	36	5	41
Εκθέσεις προς τα Διοικητικά Δικαστήρια επί προσφυγών που ασκήθηκαν κατά αποφάσεων της Υπηρεσίας για παράνομες εκμεταλλεύσεις σε μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους	1	5	6
Έγγραφα σχετικά με απαντήσεις στη Βουλή	3	12	15
Εκθέσεις για απαλλοτριώσεις εκτάσεων για ανάγκες εκμετάλλευσης μεταλλείων	0	3	3
Αποφάσεις έγκρισης χρήσης εκρηκτικών υλών σε μεταλλευτικούς και λατομικούς χώρους	20	20	40
Υποψήφιοι γομωτές-πυροδότες που πέρασαν από γραπτή και προφορική εξέταση στην Υπηρεσία για την έκδοση νέας άδειας γομωτή-πυροδότη	4	5	9

5.3 Σημαντικότερες υποθέσεις της Επιθεώρησης Μεταλλείων το έτος 2015

Οι σημαντικότερες υποθέσεις της Επιθεώρησης Μεταλλείων κατά το έτος 2015 συνοψίζονται σε:

- α) Επιθεώρηση και έλεγχο μεταλλευτικών και λατομικών επιχειρήσεων σε περιοχές με αυξημένη μεταλλευτική και λατομική δραστηριότητα, όπως ειδικότερα στις περιοχές του Λιγνιτικού Κέντρου Δυτικής Μακεδονίας της Δ.Ε.Η. Α.Ε. (Λιγνιτωρυχεία Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου, Φλώρινας κ.λπ.), του Λιγνιτικού Κέντρου Μεγαλόπολης της Δ.Ε.Η. Α.Ε. – Μεταλλεία Βωξίτη – Παρνασσού Γκιώνας Οίτης, Μεταλλεία ΛΑΡΚΟ, Ορυχεία Βιομηχανικών Ορυκτών Μήλου, Σμυριδωρυχεία Νάξου – λόγω του μεγέθους και της πολυπλοκότητάς τους, στους χώρους των μεταλλείων Κασσάνδρας Χαλκιδικής (Μεταλλεία Χρυσού), καθώς επίσης σε περιοχές λειτουργίας λατομείων μαρμάρων, αδρανών υλικών, σχιστολιθικών πλακών και βιομηχανικών ορυκτών (Αττική, Αχαΐα, Εύβοια, Κρήτη, Κυκλάδες, Δράμα, Καβάλα, Θάσος κ.α.).
- β) Απαλλοτριώσεις εκτάσεων για τις ανάγκες της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και της «ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΑ ΑΧΛΑΔΑΣ Α.Ε.».».
- γ) Αυτοψίες και πραγματογνωμοσύνες 2 δυστυχημάτων και 24 ατυχημάτων σε χώρους μεταλλευτικής και λατομικής δραστηριότητας.

Εικ. 5.3.1: Λιγνιτωρυχείο στο Ν. Φλώρινας

Εικ. 5.3.2: Λιγνιτωρυχεία Πτολεμαΐδας στο Ν. Κοζάνης

Εικ. 5.3.3: Λατομείο εξόρυξης μαρμάρου στο Ν. Δράμας

5.4 Προγραμματισμός δράσεων της Επιθεώρησης Μεταλλείων για το 2016

Οι προτεραιότητες για το έτος 2016 της Επιθεώρησης Μεταλλείων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- α) Διενέργεια τουλάχιστον μίας περιοδικής προληπτικής επιθεώρησης και ελέγχου σε χώρους που ασκούνται μεταλλευτικές και λατομικές δραστηριότητες, στα πλαίσια της χωρικής αρμοδιότητάς της Υπηρεσίας,
- β) Διενέργεια επιθεωρήσεων και ελέγχων με μεγαλύτερη ένταση στις περιοχές με αυξημένη μεταλλευτική/λατομική δραστηριότητα, όπως ειδικότερα στις περιοχές του Λιγνιτικού Κέντρου Δυτικής Μακεδονίας της Δ.Ε.Η. Α.Ε. (Λιγνιτωρυχεία Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου, Φλώρινας κ.λπ.), του Λιγνιτικού Κέντρου Μεγαλόπολης της Δ.Ε.Η. Α.Ε. - Μεταλλεία Βωξίτη - Παρνασσού Γκιώνας Οίτης, Μεταλλεία ΛΑΡΚΟ, Ορυχεία Βιομηχανικών Ορυκτών Μήλου και Σμυριδωρυχεία Νάξου, λόγω του μεγέθους και της πολυπλοκότητάς τους, καθώς επίσης στους χώρους των μεταλλείων Κασσάνδρας Χαλκιδικής και σε περιοχές λειτουργίας λατομείων μαρμάρων, αδρανών υλικών, σχιστολιθικών πλακών και βιομηχανικών ορυκτών (Δράμα, Καβάλα, Θάσος, Αττική, Αχαΐα, Εύβοια, Κρήτη, Κυκλάδες κ.ά.),
- γ) Άμεση και έγκαιρη διενέργεια αυτοψιών και επιθεωρήσεων στην ορθή κάθε φορά χρονική στιγμή για ατυχήματα-δυστυχήματα, καταγγελίες-αναφορές πολιτών, αυτοψίες-γνωμοδοτήσεις σε θέματα εκμετάλλευσης και απαλλοτριώσεων κ.λπ. που σχετίζονται με χώρους άσκησης μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων. Τέλος σημειώνεται ότι η Υπηρεσία εκτελεί τα καθήκοντά της στο πλαίσιο των δυνατοτήτων της και μέχρι το βαθμό που είναι αυτό εφικτό, με δεδομένη την υποστελέχωση και τα λοιπά θεσμικά / οργανωτικά προβλήματα που θα αναφερθούν συνολικά σε επόμενα εδάφια.

Εικ. 5.4.1: Εκσκαφέας σε λιγνιτωρυχείο ΔΕΗ στην Πτολεμαΐδα

6. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

6.1 Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 72/2010 (Α'132) και το άρθρο 18 του ν. 4122/2013 (Α'42), με τον οποίο εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Μαΐου 2010, συγκροτήθηκε η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.), η οποία, σύμφωνα με το π.δ.100/2014 (Α'167), αναδιαρθρώθηκε σε διοικητικές μονάδες του ΣΕΠΔΕΜ και μετονομάστηκε σε Τμήμα Επιθεώρησης Ενέργειας Νοτίου Ελλάδος και Τμήμα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου Ελλάδος, με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Την τήρηση, τον έλεγχο και τη διαχείριση του (ηλεκτρονικού) Μητρώου Ενεργειακών Επιθεωρητών (κτηρίων, συστημάτων θέρμανσης και συστημάτων κλιματισμού) καθώς και του (ηλεκτρονικού) Αρχείου Επιθεώρησης Κτηρίων.
- α) Τον έλεγχο της εφαρμογής έκδοσης Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) κτηρίου, επιθεώρησης συστημάτων θέρμανσης και συστημάτων κλιματισμού, τον έλεγχο της διαδικασίας έκδοσής τους, τον έλεγχο των Ενεργειακών Επιθεωρητών και των φορέων εκπαίδευσης αυτών και την εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων.
- γ) Τη συλλογή, επεξεργασία και μελέτη των αποτελεσμάτων από τον έλεγχο των ΠΕΑ και της επιθεώρησης των συστημάτων θέρμανσης και κλιματισμού.
- δ) Την εκπόνηση και την ανάθεση εκπόνησης μελετών και ερευνών, σχετικών με το αντικείμενο της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων.
- ε) Την εφαρμογή και επίβλεψη ενεργειακών ελέγχων σε βιομηχανικές δραστηριότητες ή εγκαταστάσεις.

Το έτος 2015, στα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας υπηρέτησαν στην:

- Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος: 3 ΠΕ Μηχανικοί (1 Χημικός Μηχανικός, 1 Αρχιτέκτονας Μηχανικός και 1 Πολιτικός Μηχανικός).
- Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος: 2 ΠΕ Μηχανικοί, (1 Πολιτικός Μηχανικός και 1 Τοπογράφος – Αγρονόμος Μηχανικός).

6.2 Συνοπτική περιγραφή του έργου των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας των Επιθεωρήσεων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος κατά το έτος 2015

Κατά το έτος 2015, το έργο των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος και της Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, όπως ορίζεται στο π.δ. 100/2014, συνοψίζεται στα ακόλουθα:

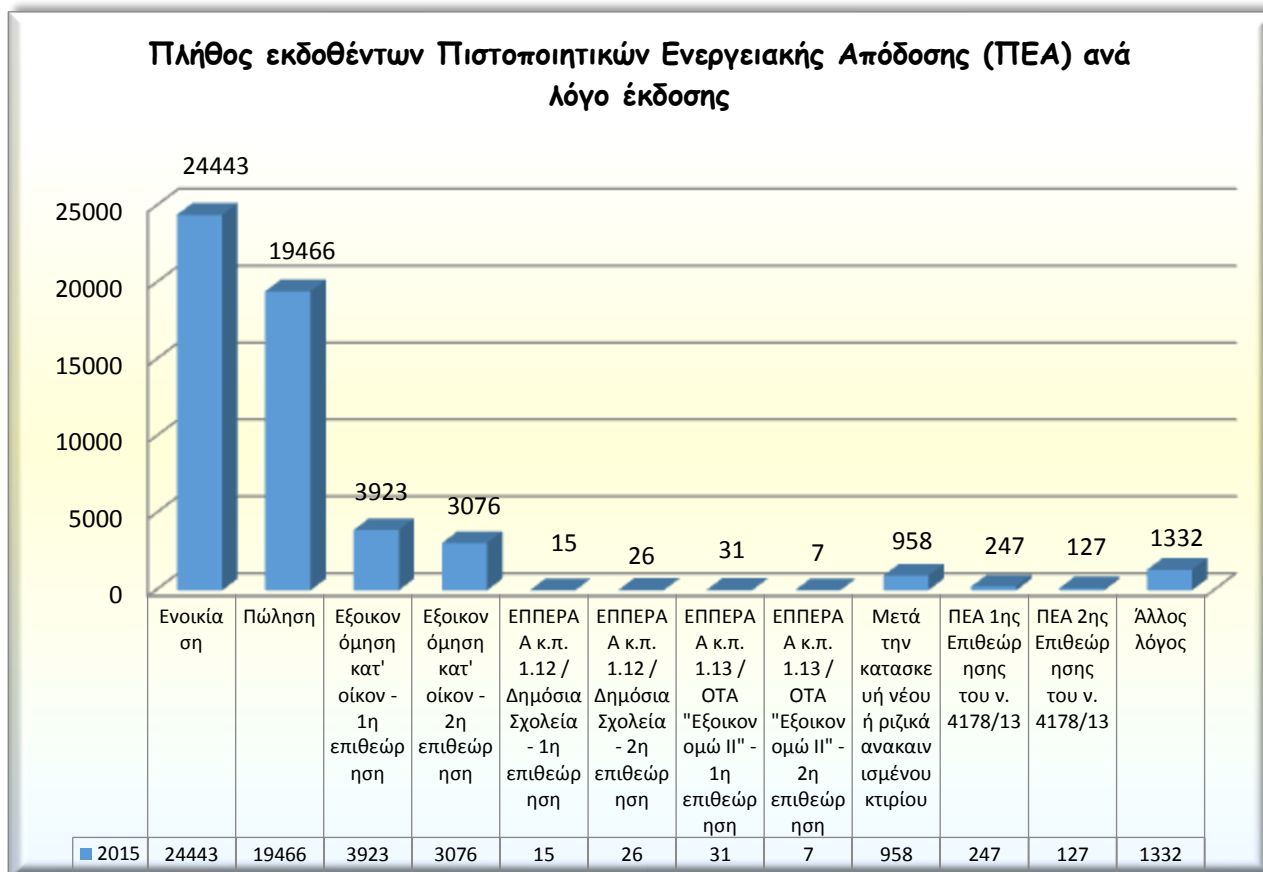
- α) Διαχείριση του ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεργειακών Επιθεωρητών, μέσω του πληροφοριακού συστήματος (buildingcert), για την υλοποίηση των ακόλουθων:

- **Έγκριση 112 αναγγελιών** έναρξης δραστηριότητας Ενεργειακών Επιθεωρητών Κτιρίων, 28 αναγγελιών έναρξης δραστηριότητας Ενεργειακών Επιθεωρητών Συστημάτων Θέρμανσης και 38 αναγγελιών έναρξης δραστηριότητας Ενεργειακών Επιθεωρητών Συστημάτων Κλιματισμού, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του ν.4111/2013.
- **Έλεγχος γνησιότητας 51** φωτοαντιγράφων δικαιολογητικών (πτυχία, διπλότυπα είσπραξης) που υποβλήθηκαν από τους υποψήφιους στις αναγγελίες έναρξης δραστηριότητας Ενεργειακών Επιθεωρητών, σε ποσοστό 5%, σύμφωνα με άρθρο 1 του ν. 4250/2014.
- **Ηλεκτρονική οικονομική ενημερότητα «καρτελών»** (έλεγχος και αποδοχή παραβόλου ανανέωσης δικαιωμάτων δραστηριότητας Ενεργειακών Επιθεωρητών) των 4.346 εγγεγραμμένων Ενεργειακών Επιθεωρητών, καθώς και 178 νέων εγγεγραμμένων Ενεργειακών Επιθεωρητών (έλεγχος και αποδοχή παραβόλου εγγραφής Ενεργειακών Επιθεωρητών στο Μητρώο).
- **Διαχείριση 346 αιτήσεων υποψήφιων Μόνιμων Ενεργειακών Επιθεωρητών** και απόδοση του αναγκαίου Κωδικού Αριθμού Συμμετοχής, προκειμένου οι υποψήφιοι να συμμετάσχουν στα σεμινάρια των φορέων εκπαίδευσης και μετέπειτα στις εξετάσεις του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ).
- **Υλοποίηση, δοκιμαστικός έλεγχος και ενεργοποίηση** της εφαρμογής στο πληροφοριακό σύστημα buildingcert.gr για:
 - Την ηλεκτρονική καταχώρηση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων των υποψήφιων Ενεργειακών Επιθεωρητών.
 - Την απόκτηση δικαιωμάτων διενέργειας ενεργειακών επιθεωρήσεων κτιρίων όλων των κατηγοριών και χρήσεων από τους Πτυχιούχους Μηχανικούς Τεχνολογικής Εκπαίδευσης που έχουν συμπληρώσει δικαιώματα διενέργειας ενεργειακών επιθεωρήσεων κτιρίων τεσσάρων ετών από την ημερομηνία εγγραφής τους στο Μητρώο των Ενεργειακών Επιθεωρητών.
 - Την πλήρη παρουσίαση του ιστορικού εγγραφής, εξετάσεων και πληρωμών ανά κατηγορία Ενεργειακών Επιθεωρητών (Κτιρίων, Συστημάτων Θέρμανσης, Κλιματισμού).

β) **Διαχείριση του ηλεκτρονικού Αρχείου Επιθεωρήσεως Κτιρίων**, μέσω του πληροφοριακού συστήματος (buildingcert.gr), για την υλοποίηση των ακόλουθων:

- Διαχείριση 53.657 Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΠΕΑ) που εκδόθηκαν για λόγους πώλησης, ενοικίασης, εξοικονόμησης κατ' οίκον (1ο και 2ο ΠΕΑ), ΕΠΠΕΡΑΑ, κλπ. και στατιστική επεξεργασία των καταχωρισμένων ηλεκτρονικών αρχείων δεδομένων τους.
- Διαχείριση 1.327 αιτημάτων ανακλήσεων ΠΕΑ που υποβλήθηκαν από τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές.

- Υλοποίηση, δοκιμαστικός έλεγχος και ενεργοποίηση της εφαρμογής στο πληροφοριακό σύστημα buildingcert.gr για την υποβολή Εκθέσεων Συστημάτων Θέρμανσης και Κλιματισμού Κτιρίων.

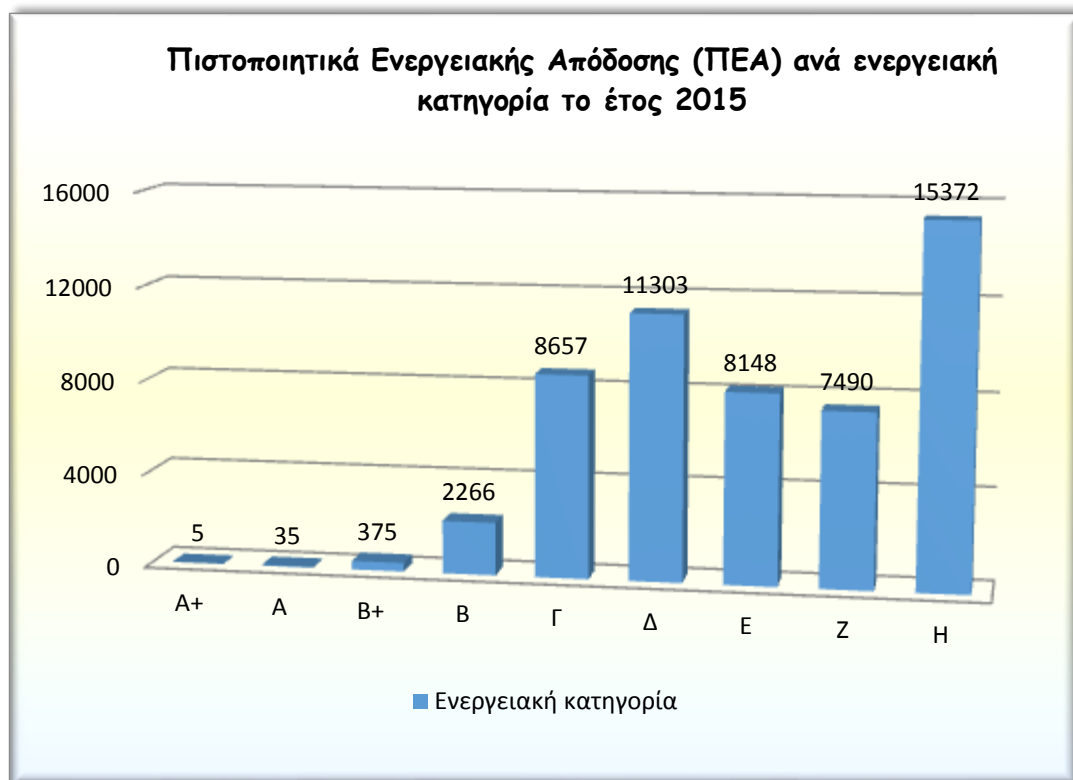
γ) **Ανάπτυξη, σχεδιασμός και δημιουργία ηλεκτρονικού αλγόριθμου** για τον υπολογισμό επιβολής κυρώσεων στους Ενεργειακούς Επιθεωρητές Κτιρίων.

δ) **Ανάπτυξη και δημιουργία ειδικής ηλεκτρονικής ιστοσελίδας** www.bpes.gr στο Υ.Π.ΕΝ., όπου παρουσιάζονται ανά τρίμηνο στατιστικά αποτελέσματα σχετικά με τις ενεργειακές καταναλώσεις των υφισταμένων κτιρίων / κτιριακών μονάδων, των νέων / ριζικά ανακαινισμένων κτηρίων οικιακού και τριτογενούς τομέα, καθώς και των δημόσιων κτιρίων μετά από έλεγχο και στατιστική επεξεργασία των ΠΕΑ που έχουν υποβληθεί στο ηλεκτρονικό Αρχείο Επιθεώρησης Κτιρίων που τηρεί η Υπηρεσία.

ε) **Δραστηριότητες ελέγχου**, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Τη διενέργεια αυτεπάγγελτων δειγματοληπτικών ελέγχων σε **900 ΠΕΑ** που υποβλήθηκαν στο ηλεκτρονικό αρχείο Επιθεωρήσεως Κτιρίων.
- Τη διενέργεια **36 επιτόπιων επιθεωρήσεων** κτιρίων για την εξακρίβωση της ορθότητας των ΠΕΑ.

- Τον επιτόπιο **έλεγχο σε 2 Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ)** για τον έλεγχο τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων εκπαίδευσης των υποψήφιων Ενεργειακών Επιθεωρητών.
- Την **εξέταση 5 καταγγελιών** (1 από την ΕΤΕΑΝ ΑΕ στο πλαίσιο του προγράμματος «εξοικονόμηση κατοίκων» και 4 από πολίτες, εκ των οποίων οι 3 αφορούσαν την έκδοση ΠΕΑ στο πλαίσιο του προγράμματος «εξοικονόμηση κατοίκων» και 1 την έκδοση ΠΕΑ κατά την μίσθωση κατοικίας και καταστήματος).

Με βάση τα ευρήματα των ανωτέρω ελέγχων:

- **Συντάχθηκαν 10 Εκθέσεις Ελέγχου** σε Ενεργειακούς Επιθεωρητές, 2 Εκθέσεις Ελέγχου σε ιδιοκτήτες, 4 Βεβαιώσεις Παράβασης, 2 Βεβαιώσεις μη Παράβασης, 8 σχέδια απόφασης επιβολής κυρώσεων και 2 σχέδια απόφασης απόρριψης ενδικοφανούς προσφυγής Ενεργειακών Επιθεωρητών.
- **Εκδόθηκαν 8 αποφάσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων** σε Ενεργειακούς Επιθεωρητές Κτιρίων και 2 αποφάσεις απόρριψης ενδικοφανούς προσφυγής Ενεργειακών Επιθεωρητών.
- **Επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις σε 8 Ενεργειακούς Επιθεωρητές** Κτιρίων (αποκλεισμός από τη διενέργεια ενεργειακών επιθεωρήσεων για ένα έτος και χρηματικό πρόστιμο 500 – 3.000 ευρώ σε πέντε Επιθεωρητές, χρηματικό πρόστιμο 500 ευρώ σε δύο Επιθεωρητές και αποκλεισμός από τη διενέργεια ενεργειακών επιθεωρήσεων για ένα έτος σε έναν Επιθεωρητή).

- **Μία υπόθεση** δημοσίου υπαλλήλου που είχε αποκτήσει την ιδιότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή, κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων του ν.4111/2013, **παραπέμφθηκε στην Εισαγγελία Αθηνών**.

στ) Έκδοση Υπουργικής Απόφασης για την αποδοχή γνωμοδότησης Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για Ενεργειακούς Επιθεωρητές που δραστηριοποιούνται σε άλλα κράτη – μέλη της ΕΕ.

ζ) Σύνταξη των άρθρων 10 και 14 «Ενεργειακοί Έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης – Κυρώσεις» του ν.4342/2015 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου... και άλλες διατάξεις»).

6.3 Προγραμματισμός Δράσεων για το 2016

Ο προγραμματισμός δράσεων των Τμημάτων Επιθεώρησης Ενέργειας για το έτος 2016 αναλύεται στις παρακάτω συνιστώσες:

- Τη σύνταξη διαδικασιών για τον τρόπο διεξαγωγής των δειγματοληπτικών ελέγχων στα ΠΕΑ και στις επιθεωρήσεις Συστημάτων Θέρμανσης και Κλιματισμού, καθώς επίσης την ανάπτυξη ειδικής εφαρμογής δειγματοληπτικού ελέγχου των ηλεκτρονικών αρχείων των ΠΕΑ και των Εκθέσεων Συστημάτων Θέρμανσης και Κλιματισμού στο πληροφοριακό σύστημα buildingcert.gr ανά περιφέρεια, δήμο και έτος.
- Την ανάπτυξη και το σχεδιασμό του ηλεκτρονικού Μητρώου των Ενεργειακών Ελεγκτών και του Αρχείου των Ενεργειακών Ελέγχων των μη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
- Το σχεδιασμό αυτοματοποιημένης διαδικασίας ελέγχου των δεδομένων των Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων κατά την υποβολή τους στο πληροφοριακό σύστημα buildingcert.gr από τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές.
- Την ανάπτυξη και το σχεδιασμό ηλεκτρονικού αλγόριθμου υπολογισμού επιβολής κυρώσεων στους Ενεργειακούς Ελεγκτές και στις μη ΜΜΕ.
- Τη σύνταξη και έκδοση Υπουργικής Απόφασης σχετικά με τις ανακλήσεις των ΠΕΑ, όπως ορίζεται στο άρθρο 19 του ν. 4122/2013.

7. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ

7.1 Διοικητική οργάνωση, στελέχωση και αρμοδιότητες

Σύμφωνα με το π.δ. 100/2014 (Α' 167) του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Δόμησης (Ε.Υ.Ε.Δ.) συγχωνεύτηκε με την Ειδική Υπηρεσία Επιθεώρησης και Κατεδάφισης Αυθαιρέτων (Ε.Υ.Ε.Κ.Α.) και αναδιарθρώθηκε σε δύο Τμήματα Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων των Επιθεωρήσεων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος, με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Την τήρηση, τον έλεγχο και τη διαχείριση του Μητρώου Ελεγκτών Δόμησης και τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων τους, καθώς επίσης τη διενέργεια ηλεκτρονικής κλήρωσης για τον ορισμό ελεγκτών δόμησης,
- β) Τον έλεγχο για τον εντοπισμό αυθαίρετων επεμβάσεων και κατασκευών καθώς και την παρακολούθηση των διαδικασιών καθαίρεσης και κατεδάφισης αυτών,
- γ) Το συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για την υλοποίηση των τελεσίδικων πρωτοκόλλων κατεδάφισης,
- δ) Την έκδοση πορίσματος για περιπτώσεις κατασκευών για τις οποίες παρανόμως υποβλήθηκαν δηλώσεις υπαγωγής στο ν. 4014/2011 (Α' 209) ή στο ν. 4178/2013 (Α' 174) σύμφωνα με τα αποτελέσματα φωτοερμηνείας δορυφορικών εικόνων/ορθοφωτοχαρτών που πραγματοποίησε φορέας του Δημοσίου.

Το 2015, υπηρέτησαν στα Τμήματα Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων στην:

- Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος: 7 Επιθεωρητές Δόμησης (ΠΕ Μηχανικοί) και 3 Διοικητικοί Υπάλληλοι,
- Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος: 6 Επιθεωρητές Δόμησης (5 ΠΕ Μηχανικοί και 1 ΤΕ Μηχανικός) και 1 Διοικητικός Υπάλληλος, εκ των οποίων 2 είναι μόνιμοι και οι λοιποί αποσπασμένοι.

7.2 Συνοπτική περιγραφή του έργου της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων Νοτίου και Βορείου Ελλάδος για το έτος 2015

- α) Κατά το έτος 2015 έγιναν συνολικά **10.388 ορισμοί ελεγκτών δόμησης**, στο πλαίσιο του άρθρου 7 του ν. 4030/2011, επιμεριζόμενοι σε 6.231 από την Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας (ΕΝΕ) και 4.157 από την Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας (ΕΒΕ). Ακολούθως, τα αντίστοιχα πορίσματα ελέγχου οικοδομών που συντάχθηκαν από τους ορισθέντες ελεγκτές δόμησης ελέγχθηκαν από τους Επιθεωρητές, κατ' εφαρμογή του άρθρου 16 του ν. 4030/2011.

Οι Επιθεωρήσεις Νοτίου και Βορείου Ελλάδας διενήργησαν αυτεπάγγελτους δειγματοληπτικούς ελέγχους σε **71 πορίσματα ελεγκτών δόμησης** (13 από

την ΕΝΕ και 58 από την ΕΒΕ) και στη συνέχεια συνέταξαν τις σχετικές εκθέσεις ελέγχου και πράξεις βεβαίωσης ή/μη παράβασης, μετά την τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 6 του ν. 2690/1999.

Σύμφωνα με τα άρθρα 16, 17 και 18 του ν. 4030/2011, οι παραπάνω πράξεις βεβαίωσης παράβασης καθώς και οι πλήρεις φάκελοι των υποθέσεων πρέπει να διαβιβάζονται στο Εποπτικό Συμβούλιο, το οποίο εισηγείται στον Υπουργό την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και παράλληλα ενημερώνει το πειθαρχικό όργανο καθώς και τον αρμόδιο Εισαγγελέα σε περίπτωση που υπάρχουν ενδείξεις ποινικών αδικημάτων. Όμως, ως σήμερα, το Εποπτικό Συμβούλιο δεν έχει συγκροτηθεί και επομένως ο έλεγχος του έργου των ελεγκτών δόμησης παραμένει ουσιαστικά ανενεργός, από την άποψη ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις.

- β) Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, ως προς το **συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων** για την υλοποίηση των τελεσίδικων πρωτοκόλλων κατεδάφισης, η Υπηρεσία κατά το έτος 2015, είχε ως κύρια δράση τον προγραμματισμό και την οργάνωση των κατεδαφίσεων αυθαιρέτων κτισμάτων με πιστώσεις του Πράσινου Ταμείου, όπως αυτές εγκρίθηκαν τη χρονιά 2014, συνολικού ύψους 736.357 ευρώ (το ποσό αφορά και τις δύο Επιθεωρήσεις ΕΝΕ και ΕΒΕ), καθώς επίσης την παρακολούθηση των κατεδαφίσεων που διενεργήθηκαν από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αναλυτικότερα:

Η Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδας (ΕΝΕ):

- Συντόνισε και ενέκρινε την ένταξη σε εργολαβίες 124 πρωτοκόλλων κατεδάφισης αυθαιρέτων κατασκευών εντός αιγιαλού-παραλίας, στο πλαίσιο των ανωτέρω εγκρίσεων χρηματοδότησης από το Πράσινο Ταμείο, εκ των οποίων **υλοποιήθηκαν 11 πρωτόκολλα**, ενώ εξ' αφορμής αυτής της δράσης, παρακολούθησε και την **κατεδάφιση 15 αυθαιρέτων κατασκευών** με ίδια μέσα. Τα λοιπά πρωτόκολλα κατεδάφισης θα υλοποιηθούν το επόμενο έτος, στα πλαίσια των ανωτέρω εργολαβιών στις οποίες έχει δοθεί σχετική παράταση. Επιπλέον, συντόνισε και παρακολούθησε προγραμματισμένες κατεδαφίσεις εντός αιγιαλού-παραλίας, στο πλαίσιο εργολαβιών με πόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, για συνολικά 122 πρωτόκολλα, εκ των οποίων **υλοποιήθηκαν 59**, ενώ τα υπόλοιπα έχουν αναβληθεί για τον επόμενο χρόνο.

Η Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδας (ΕΒΕ):

- Συντόνισε τις διαδικασίες **εκτέλεσης 93 αμετάκλητων πρωτοκόλλων κατεδάφισης**, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τις αντίστοιχες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, παρουσία των Επιθεωρητών στο πεδίο.
- **Παρείχε την σύμφωνη γνώμη της προς το Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου**, για την τροποποίηση του φυσικού αντικείμενου των έργων της Α. Δ. Μακεδονίας – Θράκης με τίτλους: «Υλοποίηση Αμετάκλητων Πρωτοκόλλων Κατεδάφισης Αυθαιρέτων Κατασκευών στον αιγιαλό και την παραλία Ν. Θεσσαλονίκης και Ν. Πιερίας», «Υλοποίηση Αμετάκλητων Πρωτοκόλλων

Κατεδάφισης Αυθαίρετων Κατασκευών στον αιγιαλό και την παραλία Ν. Χαλκιδικής» και «Υλοποίηση Αμετάκλητων Πρωτοκόλλων Κατεδάφισης Αυθαίρετων Κατασκευών στον αιγιαλό και την παραλία Ν. Καβάλας και Σερρών», ενταγμένων στον Άξονα 7 του χρηματοδοτικού προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Αστική Αναζωογόνηση 2012–2015» για το έτος 2014, με σκοπό την συνέχιση των εργασιών και εντός του 2015, δυνάμει της ύπαρξης επαρκούς χρηματοδότησης.

- Η εκτέλεση των προαναφερόμενων αμετάκλητων πρωτοκόλλων κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών, υλοποιήθηκε από τις αντίστοιχες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, βάση των ήδη διαμορφωμένων από τους Επιθεωρητές της ΕΒΕ προτάσεων ιεράρχησης των αντίστοιχων Α.Δ.

7.3 Σημαντικότερες υποθέσεις της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων για το έτος 2015

α) Σχοινιάς Δήμου Μαραθώνα

Η κατεδάφιση των αυθαιρέτων κατασκευών (καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος) στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Σχοινιά του Δήμου Μαραθώνα, αποτέλεσε προτεραιότητα για την Υπηρεσία, καθώς οι εγκαταλελειμμένες αυθαίρετες κατασκευές αποτελούν σημαντική υποβάθμιση του τοπίου, ενώ επίσης, η Γενική Επιτροπή Περιβάλλοντος της ΕΕ διερευνά την υποβάθμιση και τις περιβαλλοντικές πιέσεις στον υγρότοπο του Σχοινιά με επικείμενο κίνδυνο επιβολής κυρώσεων. Η Υπηρεσία συντόνισε τους εμπλεκόμενους φορείς (Δασαρχείο, Δήμο, Δ/ση ΠΕΧΩ Α.Δ. Αττικής), συνεργάστηκε με το Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Σχοινιά-Μαραθώνα (ΦΟΔΕΠΑΣΜ) και το Πράσινο Ταμείο (για την χρηματοδότηση απομάκρυνσης επικίνδυνων υλικών), και παρακολούθησε την κατεδάφιση από σχετικό συνεργείο της Α.Δ. Αττικής (στο πλαίσιο σχετικής εργολαβίας) τριών εκ των οκτώ καταστημάτων στην εν λόγω περιοχή.

β) Μικρολίμανο Πειραιάς

Σχετικά με τις κατεδαφίσεις των υφιστάμενων κατασκευών κατά μήκος της οδού «Ακτή Κουμουνδούρου», επί της ζώνης αιγιαλού και παραλίας, στην περιοχή Μικρολίμανο του Δ. Πειραιά, υπήρχε σχετική εργολαβία με εγκεκριμένη χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο η οποία έληξε, λόγω αναστολής της κατεδάφισης για ένα έτος σύμφωνα με το αρθ. 89 του ν. 4310/2014 (Α'258). Δεδομένου ότι έχει παρέλθει η αποκλειστική προθεσμία των 12 μηνών χωρίς να έχει εγκριθεί σχετική μελέτη ανάπλασης της περιοχής που προέβλεπε η ανωτέρω νομοθεσία, δόθηκαν εντολές ενεργοποίησης των αρμόδιων υπηρεσιών για την ένταξη των παραπάνω αυθαίρετων κατασκευών στον προγραμματισμό κατεδαφίσεων του επόμενου έτους.

γ) Ηλεκτρονική πλατφόρμα υποδοχής αιτήσεων και ορισμού Ελεγκτών Δόμησης

Το σημαντικότερο θέμα οργανωτικής φύσεως ήταν ο συντονισμός εμπλεκόμενων υπηρεσιών / φορέων (ΤΕΕ, Υπηρεσίες Δόμησης, ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΕ, Υπουργείο Τουρισμού, Πολιτισμού κ.α.) για την έναρξη εφαρμογής της νέας

ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποδοχής αιτήσεων και ορισμού των Ελεγκτών Δόμησης, με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών, την απαλλαγή σημαντικού διοικητικού βάρους και την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν συσκέψεις και ενημερώσεις, οδηγίες και κατευθύνσεις για την ενεργοποίηση των ανωτέρω υπηρεσιών, οργάνωση εκπαιδευτικής ημερίδας κ.α.

7.4 Προγραμματισμός δράσεων της Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων για το 2016

Ο προγραμματισμός δράσεων γίνεται αναφορικά με την αρμοδιότητα που προβλέπεται από το άρθρο 16 του ν.4030/2011, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 του π.δ. 100/2014, και αφορά στον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων των ελεγκτών δόμησης, μέσω αυτεπάγγελτων δειγματοληπτικών ελέγχων ή ύστερα από καταγγελία, σε κτίρια που έχουν ελέγξει ελεγκτές δόμησης. Αναλυτικότερα, για το έτος 2016 προβλέπονται:

α) Έλεγχοι στο σύνολο (100%) των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης για την διαπίστωση τυχόν ελλειπών πορισμάτων ή πλημμελούς άσκησης καθηκόντων τους.

β) Αυτεπάγγελτοι επιτόπιοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι, εφόσον τεθεί σε λειτουργία η νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΤΕΕ. Με βάση το υφιστάμενο διαθέσιμο επιστημονικό προσωπικό, προγραμματίζονται 150 έλεγχοι πορισμάτων ελεγκτών δόμησης (περίπου 7 έλεγχοι/μήνα από την ΕΝΕ και 6 έλεγχοι/μήνα από την ΕΒΕ).

γ) Ενδεχόμενη διενέργεια αυτοψιών, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων ελέγχου και εντοπισμού αυθαιρέτων επεμβάσεων και κατασκευών, στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας (άρθ. 11 του π.δ. 100/2014).

δ) Αναφορικά με τα οργανωτικά θέματα, έχουν τεθεί οι ακόλουθες προτεραιότητες:

- Έναρξη λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Τ.Ε.Ε. και εκπαίδευση του προσωπικού.
- Διαμόρφωση και θεσμοθέτηση αλγορίθμου ιεράρχησης των πρωτοκόλλων κατεδάφισης.
- Συλλογή στοιχείων και σύνταξη πινάκων με τα αμετάκλητα πρωτοκόλλα κατεδάφισης για περιοχές ευαίσθητων οικοσυστημάτων.
- Προμήθεια συστήματος βάσης καταγραφής αυθαιρέτων, αντίστοιχου με αυτό που λειτουργεί από την Α.Δ. Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, το οποίο θα έχει εφαρμογή σε πανελλαδική κλίμακα.
- Συντονισμός διαδικασιών και παρακολούθηση των κατεδαφίσεων που πραγματοποιούνται με ευθύνη των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και συνδρομή αυτών στο πλαίσιο του συντονιστικού ρόλου της υπηρεσίας με κάθε διαθέσιμο μέσο (όπως, εξασφάλιση χρηματοδότησης από το Πράσινο Ταμείο και επιτόπια παρουσία όταν απαιτείται).

8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΕΠΔΕΜ

Οι προτάσεις βελτίωσης του έργου του ΣΕΠΔΕΜ, αφορούν κυρίως θέματα συνεργασίας, οικονομικά / χρηματοδοτικά θέματα καθώς επίσης την ανάγκη ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του Σώματος, όπως περιγράφονται παρακάτω:

8.1 Συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών

Ο αριθμός των έκτακτων περιβαλλοντικών ελέγχων που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο καταλαμβάνει σημαντικό τμήμα του συνόλου των ελέγχων, λειτουργώντας εις βάρος του ετήσιου προγραμματισμού τακτικών ελέγχων, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην παράγραφο 3.2 της παρούσας και σε εκθέσεις παλαιότερες ετών. Οι έκτακτοι αυτοί έλεγχοι προέρχονται από:

- Διαβίβαση επειγόντων αιτημάτων / αναφορών άλλων δημόσιων υπηρεσιών, από εντολές του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, από Εισαγγελικές Παραγγελίες ή/και από έκτακτα περιστατικά (π.χ. περιβαλλοντικά ατυχήματα).
- Επώνυμες αναφορές πολιτών, συλλόγων, ιδιωτικών φορέων ή και ανώνυμες καταγγελίες.

Ειδικότερα, οι καταγγελίες / αναφορές από πολίτες και συλλόγους αυξάνονται συνεχώς, καθώς τα τελευταία χρόνια το έργο των Επιθεωρητών έχει γίνει ευρύτερα γνωστό η ευαισθητοποίηση των πολιτών έχει ενισχυθεί, με αποτέλεσμα, οι πολίτες να προσφεύγουν συχνά στους Επιθεωρητές για την επίλυση των περιβαλλοντικών τους προβλημάτων.

Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών / συλλόγων στο έργο των Επιθεωρητών είναι πολύ θετική γιατί δύνανται να προσφέρει πολύτιμη πληροφόρηση που οδηγεί συχνά σε στοχευμένους ελέγχους δραστηριοτήτων που προκαλούν σοβαρή περιβαλλοντική επιβάρυνση και όχληση της τοπικής κοινωνίας, και που τις περισσότερες φορές αποδεικνύεται πραγματικό πρόβλημα.

Από την άλλη πλευρά όμως, παρατηρείται συχνά το φαινόμενο της υποβολής αναφορών /καταγγελιών για άλλες σκοπιμότητες, όπως προσωπικές αντιπαράθεσεις, επιχειρηματικό ανταγωνισμό ή προσδοκώμενο οικονομικό όφελος. Επίσης, συχνά υποβάλλονται αναφορές για μικρής κλίμακας σημειακή ρύπανση ανά την επικράτεια, όπως για μπάζωμα ρέματος ή οικοπέδου, παράνομη λειτουργία βόθρου, όχληση από λειτουργία όμορης βιοτεχνικής δραστηριότητας, και γενικά για υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα και περιορισμένης περιβαλλοντικής υποβάθμισης που εκ των πραγμάτων δεν είναι δυνατόν ούτε και σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από τον κεντρικό ελεγκτικό μηχανισμό του Υπουργείου. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, η πίεση των καταγγελλόντων είναι ιδιαίτερα έντονη, με συνεχείς παραστάσεις ή τηλεφωνήματα καθώς επίσης αποστολή της ίδιας καταγγελίας πολλές φορές και σε πολλές υπηρεσίες

ή τμήματα της ίδιας υπηρεσίας, με αποτέλεσμα το «βομβαρδισμό» εγγράφων, αφού οι αναρμόδιες υπηρεσίες διαβιβάζουν την καταγγελία στις αρμόδιες.

Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα να επιβαρύνεται υπέρμετρα ο ήδη αυξημένος όγκος εργασίας του Σώματος, κατευθύνοντας τους περιορισμένους ανθρώπινους πόρους του σε υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα και ήσσονος περιβαλλοντικής σημασίας. Μια πιο συνειδητοποιημένη και υπεύθυνη συμπεριφορά των πολιτών, η οποία θα αξιολογούσε αντικειμενικά τη σοβαρότητα των περιβαλλοντικών ζητημάτων και θα απευθύνονταν σε ορισμένες περιπτώσεις στις αρμόδιες περιφερειακές ή δημοτικές υπηρεσίες αντί να απαιτεί σε κάθε περίπτωση την άμεση συνδρομή του Υπουργείου με επιτόπια αυτοψία, θα βοηθούσε σε μεγάλο βαθμό την αποδοτικότερη και ομαλότερη λειτουργία του Σώματος αλλά και των υπόλοιπων ελεγκτικών υπηρεσιών της χώρας.

Σε κάθε περίπτωση, όλες οι αναφορές προς τους Επιθεωρητές αντιμετωπίζονται με αντικειμενικότητα και διαφάνεια, επιδιώκοντας την ίση μεταχείριση όλων των ελεγχόμενων, ακόμα και σε περιπτώσεις ανώνυμων καταγγελιών. Αξιοποιώντας την υπάρχουσα εμπειρία και επιστημονική γνώση, οι αναφορές αξιολογούνται και στη συνέχεια πραγματοποιείται είτε επιτόπια αυτοψία κλιμακίου επιθεωρητών, είτε διαβίβαση της υπόθεσης στις αρμόδιες περιφερειακές ή δημοτικές υπηρεσίες προς έλεγχο.

8.2 Οικονομικά / Χρηματοδοτικά θέματα

Οι πρώην Ειδικές Υπηρεσίες που ενσωματώθηκαν στο ΣΕΠΔΕΜ ήταν ενταγμένες στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΕΡΑΑ 2006-2013), και συγχρηματοδοτήθηκαν κατά την περίοδο 2007-2015 από κοινοτικούς πόρους (με εξαίρεση τις Επιθεωρήσεις Μεταλλείων). Από το Πρόγραμμα αυτό καλύπτονταν οι αυξημένες λειτουργικές δαπάνες των ελέγχων (μετακινήσεις, λειτουργία-συντήρηση υπηρεσιακών οχημάτων, λειτουργία-συντήρηση-πιστοποίηση και ανανέωση οργάνων μέτρησης, οργάνων δειγματοληψίας και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, στέγαση σε κτίριο με χώρους στάθμευσης όπου είναι δυνατή η πρόσβαση και σε ώρες πέραν του κανονικού ωραρίου καθώς και τα Σαββατοκύριακα, χρήση ταχυμεταφορικής για την αποστολή κλήσεων, κ.α.).

Κατά την παρούσα προγραμματική περίοδο δεν προβλέπεται η συνέχιση της χρηματοδότησης των λειτουργικών δαπανών από κοινοτικούς πόρους. Όμως, λόγω της σημασίας του ελεγκτικού ρόλου των υπηρεσιών του ΣΕΠΔΕΜ και της ιδιαίτερης φύσης του έργου των επιθεωρητών, είναι ζωτικής σημασίας η εξασφάλιση της κάλυψης των λειτουργικών αυτών δαπανών, δεδομένου ότι:

- Οι προϋπολογισθείσες πιστώσεις του έτους 2016 για μετακινήσεις προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων της πραγματοποίησης των προβλεπόμενων από την νομοθεσία ελέγχων, είναι πολύ περιορισμένες,
- Υπάρχει αδυναμία αγοράς υπηρεσιακού αυτοκινήτου για τη μετακίνηση στις περιοχές όπου ασκούνται μεταλλευτικές-λατομικές δραστηριότητες και στα δυο Τμήματα της Επιθεώρησης Μεταλλείων,

- Το Γραφείου Σμυριδωρυχείων Νάξου, το οποίο διαχειρίζεται το Δημόσιο Μεταλλείο Σμύριδας Νάξου, δε διαθέτει χώρο γραφείων και δεν έχει προβλεφθεί σχετική πίστωση στον Τακτικό Προϋπολογισμό του έτους 2016.

Έως τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης, έχουν υποβληθεί σχετικές προτάσεις, αλλά δεν έχει ενταχθεί ακόμα το ΣΕΠΔΕΜ στο σχετικό θεματικό άξονα χρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020) για την κάλυψη υποστηρικτικών μελετών, έργων περιβαλλοντικής αποκατάστασης, παροχή υπηρεσιών νομικού και τεχνικού συμβούλου κ.α.

Επιπλέον, ο πρόσφατος ν. 4336/2015 (Α' 94) που καθορίζει τις δαπάνες των μετακινούμενων δημοσίων υπαλλήλων, δικαιολογεί μόνο τη χρήση του φθηνότερου συγκοινωνιακού μέσου και αποτρέπει στην ουσία τη χρήση ιδιωτικής χρήσης οχημάτων, με αποτέλεσμα να μη λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα του Σώματος για την ανάγκη διενέργειας άμεσων μετακινήσεων σε εγκαταστάσεις και δραστηριότητες (μεταλλεία, λατομεία, βιομηχανίες) που βρίσκονται στο σύνολό τους σε δύσβατες περιοχές μακριά από τα κέντρα των πόλεων και των κωμοπόλεων, που δεν εξυπηρετούνται από τα δημόσια μέσα συγκοινωνίας, δυσχεραίνοντας έτσι το έργο του ΣΕΠΔΕΜ.

Τέλος, πάγιο αίτημα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και Μεταλλείων είναι η ένταξη τους σε ειδικό μισθολόγιο δημοσίων υπαλλήλων που να ανταποκρίνεται στις αυξημένες υποχρεώσεις τους, στους κινδύνους που έχουν επωμισθεί και στο σημαντικότερο έργο που επιτελούν, στα πρότυπα άλλων Σωμάτων Επιθεώρησης που επιτελούν έργο με αντίστοιχη βαρύτητα και ευθύνη.

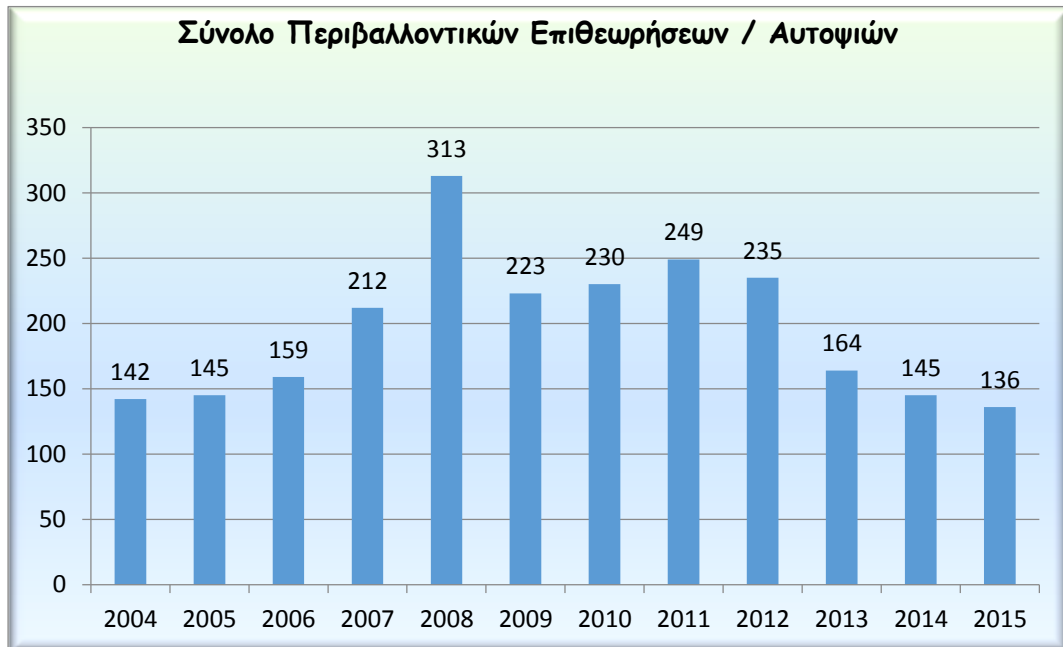
8.3 Ελλείψεις του θεσμικού / οργανωτικού πλαισίου λειτουργίας

Κατά το έτος 2014, με την θέσπιση του νέου Οργανογράμματος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας αλλά και με την έκδοση άλλων διατάξεων, οι ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου συρρικνώθηκαν και αποδυναμώθηκαν δραματικά. Πιο συγκεκριμένα:

- **Οι θέσεις προσωπικού** που προβλέπονταν για τις Υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας και των Επιθεωρήσεων Μεταλλείων, πριν την εφαρμογή του π.δ. 100/2014, ήταν συνολικά **464**. Οι θέσεις αυτές δεν κατέστη ποτέ δυνατό να καλυφθούν ούτε και κατά το ένα πέμπτο, δεδομένης της οικονομικής κρίσης και του κύματος συνταξιοδοτήσεων τα τελευταία έτη. Με το νέο Οργανισμό του Υπουργείου, που εκδόθηκε στις 28-10-2014, στο νεοσύστατο ΣΕΠΔΕΜ οι οργανικές θέσεις **συρρικνώθηκαν σε 70⁵**. Στην περίπτωση του Σώματος προβλέφθηκαν μόνον όσες οργανικές θέσεις κατείχαν ήδη οι υπηρετούντες υπάλληλοι. Αποτέλεσμα των παραπάνω ήταν και η

⁵ Η κατανομή των οργανικών θέσεων στις μονάδες του Υπουργείου, κατ'εφαρμογή του νέου Οργανισμού, έγινε με την Υ.Α. οικ. 51365/31-10-2014 «Κατανομή θέσεων προσωπικού ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής».

παρατηρούμενη σταδιακή μείωση στον αριθμό των περιβαλλοντικών ελέγχων που διενεργούνται τα τελευταία χρόνια, λόγω έλλειψης επαρκούς αριθμού επιθεωρητών.

8.4 Προτάσεις για τη βελτίωση του έργου του ΣΕΠΔΕΜ

Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνονται τα παρακάτω μέτρα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ελεγκτικού έργου του ΣΕΠΔΕΜ:

- Ένταξη του ΣΕΠΔΕΜ στον αντίστοιχο θεματικό άξονα του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, ώστε να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση των απαιτούμενων υποστηρικτικών μελετών, των έργων περιβαλλοντικής αποκατάστασης και της παροχής εξειδικευμένων νομικών υπηρεσιών.
- Άμεση ενίσχυση με εξειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό (επιθεωρητές και διοικητικούς υπαλλήλους).
- Άμεση ενίσχυση με δικηγόρους/νομικούς για τη μόνιμη και αποτελεσματική νομική υποστήριξη των Επιθεωρητών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς επίσης για τη γενικότερη τεκμηρίωση της λειτουργίας των Τμημάτων Επιθεώρησης.
- Απλούστευση των διαδικασιών έγκρισης των εκτός έδρας μετακινήσεων καθώς και της έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής των σχετικών δαπανών, δεδομένου ότι σήμερα οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες, δυσχεραίνοντας τη διενέργεια απροειδοποίητων και έγκαιρων ελέγχων, και επιβαρύνοντας τους ίδιους τους επιθεωρητές με το κόστος μετακίνησης και παραμονής για τους ελέγχους που διενεργούν, αναμένοντας την καταβολή της αποζημίωσης για αρκετούς μήνες κάθε φορά.

- Με την ολοκλήρωση σύνταξης του πενταετούς Σχεδίου Περιβαλλοντικής Επιθεώρησης και των προγραμμάτων επιθεώρησης που προβλέπονται από το άρθρο 20 του ν. 4014/2011, και που ήδη βρίσκονται υπό κατάρτιση από το ΣΕΠΔΕΜ, η Επιθεώρηση Περιβάλλοντος θα πρέπει να εστιάσει στην υλοποίηση των εν λόγω προγραμμάτων, μειώνοντας σημαντικά τον αριθμό των έκτακτων επιθεωρήσεων που διενεργούνται κατόπιν εντολών (Υπουργού, Εισαγγελέα, Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης) ή αιτημάτων άλλων φορέων, που για το έτος 2015 έφτασε το 50% των συνολικών ελέγχων, και που στην πλειοψηφία τους θα μπορούσαν να διενεργούνται από τις περιφερειακές υπηρεσίες ελέγχου.
- Συνεχής εκπαίδευση των επιθεωρητών και παρακολούθηση των εργασιών του ευρωπαϊκού δικτύου IMPEL για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, με στόχο την εφαρμογή Ευρωπαϊκών και Διεθνών Προτύπων και τη συνεχή αναβάθμιση των προδιαγραφών και τεχνικών κανόνων ελέγχου.

8.5 Προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος

- Εξέταση της δυνατότητας βελτίωσης του υφιστάμενου νομικού πλαισίου ως προς την εξασφάλιση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης των ελεγχόμενων δραστηριοτήτων με την αποσαφήνιση του άρθρου 20 παρ. 11 του ν.4014/2011. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η εκχώρηση αρμοδιότητας για την υποβολή συστάσεων προς τις ελεγχόμενες δραστηριότητες σε περιπτώσεις ελαφρών παραβάσεων, με ταυτόχρονη χορήγηση εύλογης προθεσμίας συμμόρφωσης, καθώς επίσης η δυνατότητα επιβολής ημερήσιου προστίμου στους συστηματικούς παραβάτες έως αυτοί συμμορφωθούν.
- Επιπλέον, προτείνεται η εκχώρηση αρμοδιότητας στο ΣΕΠΔΕΜ για την εισήγηση άλλων διοικητικών κυρώσεων, πέραν των προστίμων, όπως για παράδειγμα προσωρινής διακοπής λειτουργίας τμήματος ή του συνόλου μιας δραστηριότητας σε περίπτωση που αυτή προκαλεί σοβαρή περιβαλλοντική ζημία και έως αυτή συμμορφωθεί.
- Κατάργηση του άρθρου 21 του ν. 4315/2014 (Α' 269), με το οποίο συστάθηκε το «Κεντρικό Συμβούλιο Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων», ώστε να εξασφαλιστεί το κύρος και η ανεξαρτησία των ελέγχων.
- Έκδοση Υπουργικής Απόφασης για τον υπολογισμό του ύψους των περιβαλλοντικών προστίμων, όπως προβλέπεται από το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209).
- Έκδοση ΚΥΑ για την εφαρμογή του θεσμού της χρηματοοικονομικής ασφάλειας σύμφωνα με το άρθρο 14 του π.δ. 148/2014.
- Έκδοση Υπουργικής Απόφασης για τον καθορισμό του τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής των προσώπων κατά τη διαδικασία λήψης μέτρων αποκατάστασης επί περιβαλλοντικής ζημίας, σε εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 148/2009.